

EASO juhend varjupaigamenetluse kohta: tegevusnõuded ja näitajad

EASO praktiliste juhendite sari

September 2019

EASO juhend varjupaigamenetluse kohta: tegevusnõuded ja näitajad

EASO praktiliste juhendite sari

September 2019

Lahtiütlus

Riiklikud pädevad asutused ei ole kontrollinud tõlke kvaliteeti. Kui leiate, et tõlge ei vasta asjakohasele riiklikule terminoloogiale, võtke palun ühendust [EASOga](#).

Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO) ega ükski Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti nimel tegutsev isik ei vastuta järgneva teabe kasutamise korral.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2019

Print ISBN 978-92-9485-620-3 doi:10.2847/48684 BZ-03-19-223-ET-C
PDF ISBN 978-92-9485-616-6 doi:10.2847/038248 BZ-03-19-223-ET-N

© Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet, 2019

Reprodutseerimine on lubatud allikale viitamisel.

EASO autoriõigusega hõlmamata fotode või muu materjali kasutamiseks või reprodutseerimiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omanikelt.

Sisukord

Lühendid	5
Sissejuhatus	6
1. Taust	6
2. Eesmärk ja kohaldamisala	6
a) Üldeesmärk	6
b) Juhendi kohaldamisala	7
3. Juhendi ülesehitus	7
a) Peatükid.....	7
b) Nõuete ülesehitus	8
4. Õigusraamistik	8
5. Üldpõhimõtted	8
Juurdepääs menetlusele	9
6. Kaitse saamise soovi avaldamine	9
a) Asutused, kes tõenäoliselt võivad saada sooviavaldusi	9
b) Teavitamine ja nõustamine kinnipidamisel ja piiripunktides.....	9
c) Ülalpeetavate ja saatjata reisivate laste nimel avaldatav soov rahvusvahelise kaitse saamiseks	11
7. Kaitse taotlemise soovi registreerimine	11
8. Taotluse esitamine	12
a) Tegelik võimalus taotlust esitada.....	12
b) Taotluse esitamine ülalpeetavate täisealiste või alaealiste nimel	13
c) Dokument taotleja seisundi kohta.....	13
Tagatised taotlejale	14
9. Spetsiaalsed menetlustagatised	14
10. Teave ja nõustamine	15
11. Õigus õigusabile ja esindamisele varjupaigamenetluses	15
12. Koolitus ja tugi	16
Taotluse läbivaatamine	17
13. Isiklik vestlus	17
a) Kutse isiklikule vestlusele	17
b) Vestluse ettevalmistamine.....	17
c) Vestluse alustamine.....	19
d) Vestluse pidamine	19
e) Vestluse lõpetamine	19
14. Toimikute haldamise süsteem	20
15. Päritoluriigi teave	20
16. Asjakohaste dokumentide tõlkimine	21

17. Taotluse kaudne tagasivõtmine.....	22
18. Läbivaatamise võimalikult kiire lõpetamine	22
19. Otsus	23
a) Kõigi faktiliste ja õiguslike asjaolude esitamine	23
b) Otsuse teatamine	24
20. Otsuse viivituse ja selle põhjuste / edasise ajakava teave.....	25
21. Erimenetlused	26
a) Kiirmenetlus	26
b) Vastuvõetavusmenetlused	27
c) Korduvtaotlused	27
d) Menetlused piiril	28
e) Eelisjärjekorras läbivaatamine	29
22. Rahvusvahelise kaitse äravõtmine	29
Lisa. Kokkuvõtlik tabel.....	31

Lühendid

EASO	Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet
EL	Euroopa Liit
Isikuandmete kaitse üldmäärus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)
Miinimumnõuete direktiiv	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) [2011]
Varjupaigamenetluste direktiiv	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (uuesti sõnastatud)
DCPI	Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare) [2011]

Sissejuhatus

1. Taust

26. juuni 2013. aasta direktiivis 2013/32/EL (varjupaigamenetluste direktiiv) sätestatakse õigusnormid rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta. Direktiiv võimaldab liikmesriikidel kasutada nende õigusnormide rakendamisel teatud kaalutusõigust. Liikmesriikide varjupaigasüsteemid olenevad varjupaigamenetluste direktiivi ülevõtmisest riigi õigusaktidesse, samuti erinevad varjupaigamenetluste korraldamine ja nõuded. Sel põhjusel on varjupaigamenetluste rakendamine Euroopa Liidu (ELi) liikmesriikides ikka erinev, mis omakorda tähendab, et rahvusvahelise kaitse taotlejaid koheldakse erinevalt. Käesolevas juhendis esitatakse tegevusnõuded ja näitajad varjupaigamenetluste direktiivi nõuetekohaseks ja tõhusaks rakendamiseks.

Dokumendi väljatöötamisel on järgitud Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) loodud kvaliteedimaatriksi meetodikat. Juhendi koostas ELi liikmesriikide ekspertidest moodustatud töörühm ning juhendi kavandiga seoses konsulteeriti Euroopa Komisjoni, ÜRO pagulaste ülemvoliniku ning Euroopa Põgenike ja Pagulaste Nõukoguga. Enne lõplikku ametlikku vastuvõtmist EASO haldusnõukogus saadeti juhend konsulteerimiseks varjupaigataotluste menetlemise EASO võrgustikule.

Juhend koostati ajal, mil peeti läbirääkimisi varjupaigamenetluse määruse ettepaneku üle, kuid juhendi sisu tugineb ja selles viidatakse kehtiva varjupaigamenetluste direktiivi sätetele. Lugemise ajal tuleb arvestada asjaomase kehtiva õigusakti vastavaid sätteid.

2016. aasta septembris avaldas EASO esimese [tegevusnõuete ja näitajate juhendi vastuvõtutingimuste kohta](#). See varjupaigamenetluse juhend põhineb 2016. aastal loodud meetodikal koos teatud edasiarendustega.

2. Eesmärk ja kohaldamisala

a) Üldeesmärk

Juhendi üldeesmärk on toetada liikmesriike varjupaigamenetluste direktiivi põhisätete praktilisel rakendamisel, et tagada õiglased ja tõhusad varjupaigamenetlused ning tugevdada Euroopa ühist varjupaigasüsteemi tegevustasandil.

Juhendis esitatud tegevusnõuded põhinevad ELi liikmesriikides kasutatavatel tavadel. Seda silmas pidades ei ole juhendi üldeesmärk luua ideaalse varjupaigasüsteemi mudelit, vaid kirjeldada üldtunnustatud tegevusnõudeid ja näitajaid, mis on realistlikud ja rakendatavad kõigis ELi liikmesriikides, ning ühtlasi tuua heade tavade näiteid.

Juhendil on mitu eesmärki:

- poliitika tasandil on see vahend, mis tugevdab või arendab liikmesriikide varjupaigamenetlusi;
- tegevustasandil saab sellele tugineda varjupaigamenetluses, et tagada varjupaigamenetluste direktiivi põhisätete tõhus rakendamine ning toetada protsesside täiustamise algatusi;
- peale selle saab juhendist lähtuda järelevalveraamistike väljatöötamisel ja liikmesriikide menetluste isehindamisel, et hinnata varjupaigamenetluste süsteemi kvaliteeti.

Neid nõudeid kohaldavad peamiselt liikmesriikide ametiasutused ja enamik käesolevas juhendis kirjeldatud nõudeid kuulub eelkõige liikmesriikide menetlevate ametiasutuste pädevusse. Tegelikult osalevad varjupaigamenetluses sageli ka muud isikud, näiteks rändeasutused, piirivalve, piirkondlikud või kohalikud teenistused, valitsustevahelised või valitsusvälised organisatsioonid.

Oluline on meeles pidada, et liikmesriigid võivad varjupaigamenetluste kohta kehtestada või säilitada taotlejate suhtes soodsamaid sätteid kui siin juhendis. Seda dokumenti ei tohi mingil juhul käsitada üleskutsena leevendada kehtivaid nõudeid, vaid pigem julgustusena täita vähemalt siin esitatud aluskriteeriumid.

b) Juhendi kohaldamisala

Juhendi eesmärk on soodustada varjupaigamenetluste direktiivi õigusnormide praktilist kohaldamist. Kohaldamisalasse mittekuuluvaid küsimusi kirjeldatakse allpool.

Kui esitatud tegevusnõuetega kaasnevad saatjata alaealiste korral erimeetmed, on neid kirjeldatud. Samas ei sisalda juhend terviklikku loetelu tegevusnõuetest, mida tuleb rakendada konkreetselt **lapse parimatest huvidest lähtumise** põhimõtte järgimiseks varjupaigamenetluses. Ülevaade lapse huvidest varjupaigamenetlustes on [EASO praktilises juhendis](#).

Juhendi kohaldamisalasse kuulub juurdepääs (esimese astme) apellatsioonimenetlusele (teave, nõustamine, juurdepääs). **Apellatsioonimenetluse korraldust** juhendis konkreetselt siiski ei kirjeldata.

Juhendis ei käsitleta **arstliku läbivaatusega** seotud küsimusi, arvestades teema spetsiifilisust. Lisasuunised haavatavatesse elanikkonnarühmadesse kuuluvate inimeste kohta on [EASO erivajadustega isikute tuvastamise vahendis](#).

Juhendis ei käsitleta eraldi seda, mis olukordi käsitatakse **hädaolukorrana**.

Juhendis käsitletakse **tegevusnõudeid**, mille abil toetatakse õigusnõuete või -sätete rakendamist. Kui varjupaigamenetluste direktiivi teatud sätted on juba iseenesest seotud tegevustasandiga, on need käesolevas juhendis esitatud tegevusnõueta.

3. Juhendi ülesehitus

a) Peatükid

Juhendis käsitletakse kolme huvivaldkonda: juurdepääs menetlusele, tagatised taotlejale ja taotluse läbivaatamine. Dokument koosneb 17 peatükist.

A. Juurdepääs menetlusele

1. Kaitse saamise soovi avaldamine
2. Kaitse taotlemise soovi registreerimine
3. Taotluse esitamine

B. Tagatised taotlejale

4. Menetlustagatised erivajadustega taotlejatele
5. Teave ja nõustamine
6. Õigus õigusabile ja esindamisele varjupaigamenetluses
7. Koolitus ja tugi

C. Taotluse läbivaatamine

8. Isiklik vestlus
9. Toimikute haldamise süsteem
10. Päritoluriigi teave
11. Asjakohaste dokumentide tõlkimine
12. Taotluse kaudne tagasivõtmine
13. Läbivaatamise võimalikult kiire lõpetamine
14. Otsus
15. Otsustamise viivituse ja selle põhjuste teave
16. Erimenetlused
17. Rahvusvahelise kaitse äravõtmine

b) Nõuete ülesehitus

Igas peatükis on vähemalt üks tegevusnõue, mida omakorda täpsustavad näitajad; mõnes on ka lisamärkused ja/või heade tavade kirjeldus.

Tegevusnõue on üldtunnustatud hea tava eesmärgiga tagada õiglane, tõhus ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi sätetele vastav varjupaigamenetlus. Peale kasutatavate tavade käsitlemise annab tegevusnõue ka eesmärgi, mille suunas liikuda. Tegevusnõuetel on kolm aspekti: taotleja (õiglus), vastutav juhataja (tõhusus) ja seadusandja (õiguspärasus).

Näitaja abil hinnatakse või jälgitakse nõude saavutamist.

Lisamärkused viitavad olulistele aspektidele, erilistele asjaoludele või eranditele nõuete ja näitajate kohaldamisel.

Head tavad on olemasolevad tavad, mis ei pruugi olla üldiselt tunnustatud nõudena, kuid mida liikmesriikidel soovitatakse arvestada tegevusnõuete ja näitajate kohaldamisel riiklikes süsteemides.

4. Õigusraamistik

Juhendi peamine õigusraamistik on varjupaigamenetluste direktiiv (2013/32/EL). Vajaduse korral on arvestatud varjupaigamenetluste direktiivi sätete täiendamiseks ka muid õigusakte, näiteks miinimumnõuete direktiivi⁽¹⁾ või vastuvõtutingimuste direktiivi⁽²⁾.

5. Üldpõhimõtted

Juhendis kirjeldatud nõuete ja näitajate kohaldamisel tuleb alati arvestada mitmeid üldpõhimõtteid.

Need üldpõhimõtted on järgmised:

- ✓ varjupaigamenetluse **konfidentsiaalsuse** põhimõte;
- ✓ õigus jääda menetluse ajaks liikmesriigi territooriumile ning **tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse** põhimõte;
- ✓ **mittediskrimineerimine** (varjupaigamenetluste direktiivi põhjendus 60) ja sooline võrdõiguslikkus;
- ✓ esmane kohus lähtuda **lapse parimatest huvidest** (varjupaigamenetluste direktiivi põhjendus 33);
- ✓ **õiglane ja tõhus varjupaigamenetlus** (varjupaigamenetluste direktiivi põhjendus 8);
- ✓ taotluste **individuaalne, erapooletu ja objektiivne** hindamine.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) [2011].

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/33/EL, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud) [2013].

Juurdepääs menetlusele

6. Kaitse saamise soovi avaldamine

a) Asutused, kes tõenäoliselt võivad saada sooviavaldusi

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 6 lõige 1

1. NÕUE. Asutused, kes tõenäoliselt võivad saada sooviavaldusi, teadvustavad oma kohustusi ja asutuse töötajad on piisavalt pädevad.

Näitaja 1.1. Asjakohaste asutuste tööülesanded ja kohustused on dokumenteeritud.

- **Lisamärkus:** ametlikud dokumendid võivad olla riigi õigusaktid, määrused jt.

Näitaja 1.2. Piiripunktide ja kinnipidamisasutuste töötajad on saanud vajalikul tasemel koolitust oma tööülesannete ja kohustuste täitmiseks varjupaigamenetluses. See koolitus hõlmab juhendamist, kuidas märgata, et isik võib soovida taotleda rahvusvahelist kaitset, lähtudes muu hulgas Schengeni käsiraamatu artiklist 10 ning EASO ja Frontexi praktilisest juhendist varjupaigamenetlusele juurdepääsu kohta.

EASO ja Frontexi praktilised vahendid seoses varjupaigamenetlusele juurdepääsuga

Varjupaigamenetlusele juurdepääsu praktiline juhend koos plakati, taskuraamatu ja teabelehega abistab esimese kokkupuute ametnikke nende inimeste tuvastamisel, kes võivad soovida taotleda kaitset, ning neile abivõimaluste ja menetlustagatiste tutvustamisel (teave, registreerimine, edasisuunamine ning muu abi ja menetlustagatised). Samuti sisaldavad need materjalid teavet esimese kokkupuute ametnike põhikohustuste ja võimalike rahvusvahelist kaitset vajavate isikute õiguste kohta esmakokkupuutel.

2. NÕUE. Sooviavaldusi tõenäoliselt saavate asutuste töötajatel on asjakohased teabematerjalid ja juhised taotlejate teavitamiseks sellest, kus ja kuidas saab rahvusvahelise kaitse taotlust esitada.

Näitaja 2.1. Kõikides asjaomastes ametiasutustes on olemas kirjalikud juhised ja teabematerjalid, et töötajad oskaksid selgitada taotlejatele, kus ja kuidas taotlust esitada.

- **Lisamärkus:** juhised ja teabematerjalid eri asutustele peavad olema järjekindlad, et taotlust saaks esitada tulemuslikult.

Näitaja 2.2. Juhised ja teabematerjalid on sõnastatud asjaomaste ametiasutuste töötajatele arusaadavalt.

Näitaja 2.3. Kui isik avaldab soovi kaitse saamiseks ametiasutusele, kes ei ole pädev seda registreerima, selgitatakse taotlejale otsekohe, kuidas ja kus sooviavaldus registreeritakse, sealhulgas tähtajad pädevale asutusele taotluse esitamisel.

b) Teavitamine ja nõustamine kinnipidamisel ja piiripunktides

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 8 lõiked 1 ja 2

3. NÕUE. Kinnipidamisasutuste ja piiripunktide töötajatel on olemas vahendid, et anda isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, selget teavet, kus ja kuidas taotlust esitatakse.

Näitaja 3.1. Isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, antakse kirjalik ja vajaduse korral suuline standardteave võimaluse kohta taotleda rahvusvahelist kaitset.

Hea tava

- Teave saab esitada mitmesuguste vahenditega: illustreeritud plakatid, teabelehed, videod, mobiilirakendused jt.

Näitaja 3.2. Teave esitatakse võimalikult kiiresti, tagamaks, et tuvastatud taotlejad saaksid avaldada rahvusvahelise kaitse saamise soovi viivitamata.

Näitaja 3.3. Teave võimaluse kohta avaldada rahvusvahelise kaitse saamise soovi on olemas asjakohastes keeltes.

Näitaja 3.4. Teave isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, on kohandatud taotleja vanusega/mõistmisvõimega.

4. NÕUE. Vajaduse korral on kättesaadav tasuta suulise tõlke teenus.

Näitaja 4.1. Kui menetluses on vaja suulist tõlget, võetakse selle korraldamiseks meetmed kohe, kui vajadus on selgunud.

- **Lisamärkus:** töötajate vähesuse ja/või ajapuuduse korral saab kasutada suulist tõlget telefoni või videokonverentsi kaudu.

5. NÕUE. Kinnipidamisasutustes ja piiripunktides on nõustavatel organisatsioonidel ja isikutel ning nende tõlkidel piisav juurdepääs taotlejatele nende abistamiseks.

Näitaja 5.1. Juurdepääsu piiratakse liikmesriigi õiguse alusel üksnes siis, kui seda on objektiivselt vaja piiripunkti julgeoleku, avaliku korra või halduskorralduse huvides, kui juurdepääsu ei piirata oluliselt ega muudeta võimatuks.

Näitaja 5.2. Kui nõustavate organisatsioonide ja isikute kohalolu kohta on olemas eeskirjad, on need selged ning taotlejale ja/või tema õigusnõustajale või muule nõustajale ja tõlgile kättesaadavad.

Näitaja 5.3. Kinnipidamisasutustes viibivatel taotlejatel on võimalus suhelda oma õigusnõustajatega / muude nõustajatega.

Hea tava

- Olemas on kord, millega tagatakse, et vajaduse korral on võimalik kasutada piisava kvalifikatsiooniga tõlgi abi.

6. NÕUE. Nõustavad organisatsioonid ja isikud saavad taotlejatega kohtuda ja rääkida privaatsest.

Näitaja 6.1. Kui on olemas külastusaegade eeskirjad, on lahtiolekuaeg piisavalt pikk, et taotlejatega saaks tulemuslikult kohtuda.

Näitaja 6.2. Nõustavad organisatsioonid ja isikud saavad taotlejatega kohtuda kohas ja tingimustes, mis tagavad piisava privaatsuse.

7. NÕUE. Piiripunktides ja kinnipidamisasutustes viibivaid taotlejaid teavitatakse nõustamist pakkuvate organisatsioonide või isikute olemasolust ja neil on võimalus nendega tulemuslikult ühendust võtta.

Näitaja 7.1. Taotlejatele on eri keeltes kättesaadav teave, kuidas võtta ühendust asjaomaste nõustavate organisatsioonide ja isikutega.

Näitaja 7.2. Taotlejal on võimalik võtta nende organisatsioonide ja isikutega ühendust.

c) Ülalpeetavate ja saatjata reisivate laste nimel avaldatav soov rahvusvahelise kaitse saamiseks

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 7 lõiked 1, 3 ja 4
Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 25 lõike 1 punkt a

8. NÕUE. Olemas on tagatised, et igapähe on võimalik avaldada enda nimel soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks.

Näitaja 8.1. Olukorras, kus liikmesriigi õiguse alusel võib taotleja avaldada soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ülalpeetavate täisealiste nimel, kontrollivad asutused igalt ülalpeetavalt täisealiselt, kas ta soovib esitada taotluse enda nimel. See teave edastatakse ülalpeetavale täisealisele privaatsetl.

Hea tava

- Olukorras, kus liikmesriigi õiguse alusel võib taotleja avaldada soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ülalpeetavate laste nimel, kontrollivad asutused igalt selliselt ülalpeetavalt õigus- ja teovõimeliselt lapselt, kas ta soovib esitada taotluse enda nimel.

Näitaja 8.2. Koolitus asutustele, kes võivad tõenäoliselt saada sooviavaldusi, hõlmab juhendamist seoses sellega, kuidas märgata viiteid, et saatjata reisiv laps võib soovida taotleda rahvusvahelist kaitset, ning kuidas esitada eakohaseid küsimusi.

9. NÕUE. Olemas on tõhus mehhanism, millega tagatakse, et kui saatjata reisiv laps avaldab soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, määratakse talle võimalikult kiiresti esindaja.

Näitaja 9.1. Asutused, kes võivad tõenäoliselt saada sooviavaldusi, on saanud juhised, kuidas suunata laps pädevate lastekaitseasutuste poole.

Näitaja 9.2. Võimalikke kvalifitseeritud esindajaid on piisavalt, et igale saatjata reisivale lapsele saab aegsasti määrata esindaja ja üks esindaja ei pea korraga vastutama liiga paljude juhtumite eest.

7. Kaitse taotlemise soovi registreerimine

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 6 lõige 1

10. NÕUE. Kui isik avaldab soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, registreeritakse sooviavaldus kohapeal või taotlejaga lepatakse viivitamata kokku kohtumine sooviavalduse registreerimiseks järgmise kolme tööpäeva jooksul või järgmise kuue tööpäeva jooksul, kui rahvusvahelise kaitse saamise soov avaldati asutusele, kes ei ole pädev seda registreerima.

Näitaja 10.1. Olemas on süsteem kohtumiste haldamiseks juhtudel, kus sooviavaldust ei ole võimalik kohapeal registreerida.

Näitaja 10.2. Olemas on tööprotsess, sealhulgas piisaval arvul töötajate ja ressursside olemasolu, millega tagatakse, et registreerimine toimub kolme tööpäeva jooksul või kuue tööpäeva jooksul, kui rahvusvahelise kaitse saamise soov avaldatakse asutusele, kes ei ole pädev seda registreerima.

11. NÕUE. Kaitse taotlemise soov registreeritakse nõuetekohaselt.

Näitaja 11.1. Taotleja viibib sooviavalduse registreerimise juures, v.a kui riigisisises õiguses sätestatakse teisiti või kui taotleja ei saa endast mitteolenevatel põhjustel saabuda registreerimiskeskusesse.

Näitaja 11.2. Registreerimine toimub viisil, mis tagab võimalikult suure privaatuse.

Näitaja 11.3. Registreeritakse iga taotleja isikuandmed, olenemata sellest, kas sooviavaldus esitati otse või kas soovi kaitset taotleda avaldas taotleja ülalpeetavate nimel.

8. Taotluse esitamine

a) Tegelik võimalus taotlust esitada

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 6 lõiked 2, 3 ja 4

12. NÕUE. Taotlejat teavitatakse tema õigustest ja kohustustest seoses taotluse esitamisega hiljemalt kaitse taotlemise soovi registreerimise ajal.

Näitaja 12.1. Taotlejale antakse kirjalik teave, kuidas ja kus taotlust esitada, samuti taotluse esitamata jätmise tagajärgede kohta.

Näitaja 12.2. Kirjalikku teavet täiendavad vajaduse korral suulised selgitused, tagamaks, et taotleja mõistaks teavet.

13. NÕUE. Taotlus esitatakse võimalikult kiiresti pärast registreerimist.

Näitaja 13.1a. Kui riigisiseses õiguses sätestatakse, et taotlus tuleb esitada konkreetsel taotleja täidetaval vormil, antakse vorm taotlejale registreerimisel ja selgitatakse, kuidas edastada vorm menetlevale ametiasutusele.

VÕI

Näitaja 13.1b. Kui riigisiseses õiguses sätestatakse, et taotlus tuleb esitada isiklikult ja kindlaksmääratud kohas pärast registreerimist, on olemas süsteem kohtumiste haldamiseks juhtudel, kui taotlust ei saa esitada kohapeal.

Näitaja 13.2. Olemas on järelevalvesüsteem, et jälgida, kui kaua aega on kulunud registreerimisest taotluse esitamiseni.

14. NÕUE. Kui riigisiseses õiguses nõutakse vestlust taotlejaga seoses taotluse esitamisega, tagatakse vajaduse korral suuline tõlge.

Näitaja 14.1. Suulise tõlke vajadust hinnatakse ja arutatakse enne sellist vestlust või vestluse alguses.

Näitaja 14.2. Tõlke on piisavalt, et võimaldada taotluse õigeaegset esitamist.

- **Lisamärkus:** eelkõige töötajate vähesuse ja/või ajapuuduse korral saab kasutada suulist tõlget telefoni või videokonverentsi kaudu.

15. NÕUE. Kui taotluse esitamise eest vastutab muu ametiasutus kui menetlev ametiasutus, edastatakse juhtumi toimik menetlevale ametiasutusele võimalikult kiiresti pärast taotluse esitamist.

Näitaja 15.1. Olemas on protsess, millega tagatakse, et taotluse toimik edastatakse menetlevale ametiasutusele aegsasti.

Näitaja 15.2. Menetlev ametiasutus jälgib, kui kaua aega kulub taotluse esitamisest toimiku kättesaamiseni.

b) Taotluse esitamine ülalpeetavate täisealiste või alaealiste nimel

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 6 lõiked 2, 3 ja 4
Varjupaigamenetluste direktiivi artikkel 7

16. NÕUE. Kui taotleja esitab taotluse ülalpeetava õigus- ja teovõimelise täisealise nimel, küsitakse ülalpeetavalt kirjalikku nõusolekut.

Näitaja 16.1. Ülalpeetavat täisealist teavitatakse eraldi ja kohas, kus on tagatud piisav privaatsus.

Näitaja 16.2. Ülalpeetavaid täisealisi on enne taotluse esitamist või isiklikku vestlust teavitatud tagajärgedest, mis kaasnevad sellega, kui taotlus esitatakse nende nimel, ja õigusest esitada taotlus eraldi.

Näitaja 16.3. Kasutusel on vorm ülalpeetavate täisealiste nõusoleku võtmiseks põhitaotleja taotlusvormist eraldi.

Näitaja 16.4. Ülalpeetavate teavitamisel tagatakse vajaduse korral suuline tõlge.

c) Dokument taotleja seisundi kohta

Vastuvõtutingimuste direktiivi artikkel 6

17. NÕUE. Kõigile taotlejatele antakse dokument, mis tõendab nende seisundit⁽³⁾.

Näitaja 17.1. Olemas on süsteem, millega tagatakse, et dokument väljastatakse võimalikult kiiresti pärast kaitse taotlemise soovi registreerimist ja/või hiljemalt kolme tööpäeva jooksul alates taotluse esitamisest.

⁽³⁾ Vastuvõtutingimuste direktiivi (2013/33/EL) artikli 6 lõike 2 kohaselt võivad liikmesriigid taotleja seisundit tõendava dokumendi andmise välistada, kui taotleja on kinni peetud, ja rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal, kui see esitati piiril, või kui toimub menetlus otsustamiseks, kas taotluse esitajal on õigus siseneda liikmesriigi territooriumile.

Tagatised taotlejale

9. Spetsiaalsed menetlustagatised

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 24

18. NÕUE. Olemas on protsess erivajaduste tuvastamiseks, hindamiseks ja arvestamiseks mõistliku aja jooksul pärast soovi avaldamist rahvusvahelise kaitse saamiseks ning seda protsessi rakendatakse kogu menetluse jooksul.

Näitaja 18.1. Protsessis kirjeldatakse selgelt, kes vastutab erivajaduste tuvastamise, hindamise ning asjakohase ja piisava arvestamise eest, et spetsiaalseid menetlustagatise vajavad taotlejad saaksid menetluse jooksul kasutada kõiki oma õigusi ja täita kõiki kohustusi.

Näitaja 18.2. Olemas on erivajaduste tuvastamise, hindamise ja arvestamise suunised.

EASO erivajadustega isikute tuvastamise vahend

EASO erivajadustega isikute tuvastamise vahendi peamine eesmärk on soodustada menetluslike ja/või vastuvõtuga seotud erivajadustega isikute õigeaegset tuvastamist. Seda võib kasutada varjupaigamenetluse ja vastuvõtuprotsessi igas etapis. See on praktiline abivahend varjupaiga- ja vastuvõtumenetlusse kaasatud ametnikele ning see ei eelda meditsiini, psühholoogia ega muu valdkonna eriteadmisi väljaspool varjupaigamenetlust.

19. NÕUE. Menetluse jooksul erivajaduste tuvastamise, hindamise ja arvestamise protsessi rakendatakse tõhusalt.

Näitaja 19.1. Erivajaduste tuvastamiseks, hindamiseks ja viivitamatuks arvestamiseks eraldatakse piisavad ressursid.

Näitaja 19.2. Erivajaduste esialgne tuvastamine ja hindamine toimub mõistliku aja jooksul, seejuures tagatakse hilisemas etapis ilmnevate erivajaduste asjakohane tuvastamine ja hindamine.

Hea tava

- Erivajaduste tuvastamine ja hindamine dokumenteeritakse ning tulemusi jagatakse asjakohaste isikutega, järgides konfidentsiaalsuse ja andmekaitse poliitikat ja eeskirju, mis on sätestatud riigisisese õiguses.

Näitaja 19.3. Kui asjakohane, kaasatakse erivajaduste hindamisel erisikud.

Näitaja 19.4. Vastuvõtuasutuste ja menetlevate ametiasutuste vahel on olemas ja kasutusel teabevahetuskanalid ja koostöö.

Näitaja 19.5. Igal asjakohasel juhul kasutatakse asjakohaselt suunamismehhanisme.

10. Teave ja nõustamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 19

20. NÕUE. Olemas on tasuta õigusliku ja menetlusteabe nõudmisel andmise asjakohane ja piisav mehhanism.

Näitaja 20.1. Teabe andjate roll ja teabe andmise ajastus on selgelt määratletud.

Näitaja 20.2. Selgelt on määratletud, kes vastutab teabe koostamise ja ajakohasena hoidmise eest.

Näitaja 20.3. Taotlejaid teavitatakse menetluse etappidest ja kohaldatavatest tähtaegadest.

Näitaja 20.4. Taotlejaid teavitatakse õigustest ja kohustustest, sealhulgas kohustusest esitada dokumendid, mida on vaja rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendamisel, ning võimalikest tagajärgedest juhul, kui taotleja ei täida kohustusi ega tee koostööd ametiasutustega.

Näitaja 20.5. Menetlusetappide teave esitatakse aegsasti, et taotlejad saaksid kasutada õigusi ja täita kohustusi.

21. NÕUE. Õigusliku ja menetlusteabe esitamise mehhanismi rakendatakse tõhusalt.

Näitaja 21.1. Õigus- ja menetlusteabe tõhusaks esitamiseks eraldatakse piisavad ressursid.

Näitaja 21.2. Teavet, täpsustusi ja selgitusi esitavatel töötajatel on olemas vajalikud teadmised ja oskused.

Näitaja 21.3. Mehhanismi toimimist hinnatakse korrapäraselt.

Näitaja 21.4. Mehhanismi võimalikke tõrkeid lahendatakse viivitamata.

22. NÕUE. Tagatakse, et menetluse ja juhtumi teave on taotlejale arusaadav.

Näitaja 22.1. Kirjaliku teabe korral esitatakse sõnum selges üldkeeles ning võimaluse korral keeles, mida taotleja mõistab.

Näitaja 22.2. Vajaduse korral esitatakse teave ka suuliselt taotlejale mõistetavas keeles.

Näitaja 22.3. Suulise teabe korral tagab ametiasutus, et taotleja mõistab esitatud teavet.

Näitaja 22.4. Teabe andmisel arvestatakse iga taotleja erivajadusi ja olukorda.

11. Õigus õigusabile ja esindamisele varjupaigamenetluses

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 20

23. NÕUE. Taotlejale antakse taotluse korral õigusabi ja esindamise võimaluste teave.

Näitaja 23.1. Teabes kirjeldatakse tasuta õigusabi ja esindamise tingimusi ning õigusabi taotlemise menetlust.

Näitaja 23.2. Teave sisaldab ülevaadet isikutest, kes võivad riigisisese õiguse kohaselt pakkuda õigusabi ja esindamist.

Näitaja 23.3. Teave võimaluse kohta võtta ühendust õigusabi osutajatega esitatakse aegsasti, et taotleja saaks kasutada tõhusa õiguskaitsevahendi õigust.

24. NÕUE. Tasuta õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt.

Näitaja 24.1. Tasuta õigusabi ja esindamise taotluste menetlemise eeskirjad on selged ja taotlejale kättesaadavad riigisisese õiguse kohaselt.

Hea tava

- Õigusliku ja menetlusteabe andmise mehhanismi korral hinnatakse ja arvestatakse sünergiaid teiste mehhanismidega, näiteks menetluslike või vastuvõtuga seotud erivajaduste tuvastamise, hindamise ja arvestamise mehhanismiga.

25. NÕUE. Riigisisese õiguse alusel tegutseval õigusnõustajal või muul nõustajal, kes abistab või esindab taotlejat, on õigeaegne juurdepääs juhtumi toimikus sisalduvale teabele, mille alusel tehakse otsus.

Näitaja 25.1. Olemas on eeskirjad, mis reguleerivad juurdepääsu toimikus sisalduvale asjakohasele teabele.

Näitaja 25.2. Eeskirjad on selged ja üldsusele kättesaadavad.

12. Koolitus ja tugi

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 4 lõige 3
Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 14

26. NÕUE. Olemas on menetleva ametiasutuse asjaomaste töötajate koolitusprogramm, mis käsitleb varjupaigaküsimustega seotud teadmisi ja oskusi.

Näitaja 26.1. Töötajad on läbinud inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse ja pagulasõiguse ning varjupaigaküsimusi käsitleva liidu õigustiku koolituse, sealhulgas konkreetsete õigusnormide ja kohtupraktika kohta.

- Lisamärkus:** asjaomastele töötajatele ettenähtud koolitusprogramm võib hõlmata EASO koolitusmooduleid, eelkõige vestlustehnikate, tõendite hindamise ja kaasamise mooduleid.

Näitaja 26.2. Eritöötajad saavad koolituse seoses laste ja erivajadustega isikute varjupaigataotluste menetlemisega.

Näitaja 26.3. Töötajad on läbinud vestlustehnikate koolituse ning seega omandanud üldteadmised asjaoludest ja kogemustest, mis võivad kahjustada taotleja vestlussuutlikkust.

- Lisamärkus:** asjaolud ja kogemused, mida taotleja on kogunud tagakiusamise raskete vormidena, võivad olla näiteks piinamine, sooline vägivald, trauma, posttraumaatiline stressihäire jt.

27. NÕUE. Olemas on asjakohane vajalik tugi töötajatele.

Näitaja 27.1. Iga ametnikule tutvustatakse põhjalikult ja aegsasti tema rolli, sealhulgas kohaldatavat käitumisjuhendit.

Näitaja 27.2. Põhikoolitus antakse kohe pärast töölevõtmist ja enne seda, kui juhtumi ametnik alustab vestluste pidamist.

Näitaja 27.3. Täiendus- ja erikoolitusi korraldatakse regulaarselt ja olenevalt vajadustest.

Näitaja 27.4. Töötajad saavad küsida vajaduse korral nõu teatud teemade ekspertidelt, eelkõige seoses meditsiini-, kultuuri-, usu-, laste- ja sooküsimustega.

Hea tava

- Ametiasutuses on temaatilised teabekeskused, et soodustada juurdepääsu ekspertide nõuannetele.
- Iga koolituse jaoks on olemas koolituskava.

Taotluse läbivaatamine

13. Isiklik vestlus

a) Kutse isiklikule vestlusele

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 14 lõige 1

Hea tava

- Kutse isiklikule vestlusele annab taotlejale piisavalt aega valmistuda isiklikuks vestluseks.

28. NÕUE. Isikliku vestluse kutses antakse taotlejale isikliku vestluse kohta otsest, selget ja täpset teavet.

Näitaja 28.1. Kirjalikus kutses isiklikule vestlusele on märgitud vähemalt vestluse toimumise kuupäev, kellaeg ja koht.

Hea tava

- Perekondade korral esitatakse kirjalik kutse isiklikule vestlusele kõigile lastele ja täisealistele taotlejatele, kes esitasid taotluse eraldi.
- Taotluses märgitakse selgelt, kas lapsed peavad viibima vestlusel.

b) Vestluse ettevalmistamine

EASO praktiline juhend. Isiklik vestlus

Praktilises juhendis kirjeldatakse liigendatud vestlusmeetodit, mis on kooskõlas EASO õppekavaga. Liigendatud lähenemine juhendab kasutajaid isikliku vestluse kõigis etappides: ettevalmistus, vestluse alustamine ja teabe esitamine, vestluse pidamine koos juhistega vestlusel käsitletava varjupaigataotluse sisu kohta, ning vestluse lõpetamine ja võetavad järelmeetmed.

29. NÕUE. Enne isiklikku vestlust vaadatakse põhjalikult ja võimalikult ulatuslikult läbi juhtumi toimik.

Näitaja 29.1. Juhtumi toimik on juhtumi ametnikule kättesaadav aegsasti enne vestlust, et ta saaks vestluseks ette valmistuda.

Näitaja 29.2. Kui võimalik, arvestatakse ettevalmistuses kõiki asjaolusid, mis võivad mõjutada vestluse pidamist, sealhulgas seda, kas taotletud on konkreetsest soost küsitlejat ja/või tõlki.

Näitaja 29.3. Ettevalmistuses arvestatakse kõiki taotluse hindamise seisukohast olulisi asjaolusid.

- **Lisamärkus:** need asjaolud võivad olla olulised nii vestluse pidamise kui ka taotluse hindamise seisukohast.

Näitaja 29.4. Juhtumi ametnik vaatab enne vestlust läbi päritoluriigi teabe, mis on seotud juhtumiga.

Hea tava

- Juhtumi ametnik määrab vestluse teemad, arvestades toimiku teavet ja päritoluriigi teavet.

30. NÕUE. Isiklik vestlus toimub taotlejale mõistetavas keeles.

Näitaja 30.1. Olemas on süsteem, millega tagatakse, et saab kasutada suulist tõlget ja tõlke on piisavalt.

Näitaja 30.2. Olemas on süsteem, millega tagatakse, et tõlkidel on olemas nõutavad teadmised ja eksperdikogemused asjakohase suhtluse tagamiseks taotlejaga ja/või dokumentide tõlkimiseks.

Hea tava

- Muu hulgas võib olla sätestatud, et tõlk peab olema läbinud sertifitseeritud koolituse (EASO koolitusmoodul tõlkidele) või allkirjastanud enne töö alustamist käitumisjuhendi.
- Olemas on mehhanismid alternatiivi leidmiseks juhtudel, kui taotlejale mõistetava keele jaoks puudub tõlk, näiteks:
  - vestluse edasilükkamine varaseimale võimalikule kuupäevale;
  - isikliku vestluse pidamine muus keeles, mida taotleja mõistliku eelduse kohaselt mõistab;
  - sobiva tõlgi kaasamine elektrooniliste vahendite abil (telekonverents, Skype, veebitelefon);
  - koostöö teiste liikmesriikidega sobiva tõlgi leidmiseks.

31. NÕUE. Vestlusruumid sobivad isiklike vestluste pidamiseks, tagades täieliku konfidentsiaalsuse ja ohutuse.

Näitaja 31.1. Olemas on vestlusruumi ettevalmistamise sisesuunised, arvestades eelkõige erivajadustega taotlejaid.

Näitaja 31.2. Olemas on erisuunised turvalisuse tagamise ja hädaolukordadele reageerimise kohta vestluse ajal.

Hea tava

- Juhtumi ametnikele antakse turvalisuse tagamise ja hädaolukordadele reageerimise koolitus, näiteks esmaabikoolitus.

Näitaja 31.3. Vestlus toimub eraldi ruumis, kus on tagatud taotleja privaatsus.

Hea tava

- Taotleja kutsumisel ooteruumist kasutatakse isiku tuvastamiseks meetodeid, mis tagavad anonüümsuse.
- Olemas on sihtotstarbelised, kaunistuste ja muude lapsesõbralike materjalidega vestlusruumid.

Näitaja 31.4. Olemas on sise-eeskirjad selle tagamiseks, et vestlust ei katkestataks asjata.

Hea tava

- Taotlejate lastele on olemas sihtotstarbelised ja järelevalvega kohad/ruumid ohutute mänguasjade ja joonistustarvetega, et lapsed saaksid vestluse ajal loovalt aega veeta.
- Taotlejat teavitatakse vestluse kirjalikus kutses (kui asjakohane), et lapsed ei pea vestlusel kohal olema ega vanemaga vestlusele kaasa tulema.
- Enne vestluse toimumist kontrollitakse, kas ruumis olevad vahendid on kohal ja töökorras.
- Vestlusruumis võib olla taotleja jaoks joogivesi ja salvrätikud.

c) Vestluse alustamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 15 lõige 3

32. NÕUE. Vestluse alustamisel selgitatakse taotlejale vestluse eesmärki ja konteksti.

Näitaja 32.1. Vestluse pidaja tutvustab taotlejale ennast ja teisi vestlusruumis viibijaid ning selgitab iga kohalolija rolli.

Hea tava

- Esmakohtumisel taotlejaga on kohal tõlk.
- Istekohad peavad paiknema nii, et juhtumi ametnik istuks taotleja vastas ja tõlk neutraalselt nende vahel.

Näitaja 32.2. Taotlejale antakse vestluse alustamisel vajalik teave järgmise kohta: vestluse eesmärk, konfidentsiaalsuse põhimõte, võimalus teha pause, taotleja kohustused, võimalus esitada asjaomased dokumendid ja järgitav menetluskord, sh vestluse salvestamise või dokumenteerimise meetodid.

Hea tava

- Juhtumi ametnikel on kontroll-loend, mis tagab, et kõik etapid läbitakse ja kogu vajalik teave esitatakse.

Näitaja 32.3. Pärast isikliku vestluse sissejuhatust kontrollitakse, kas taotleja ja tõlk saavad teineteisest aru.

d) Vestluse pidamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 16

33. NÕUE. Olemas on nõuetekohase vestluse pidamise tingimused.

Näitaja 33.1. Vestluse jaoks on ette nähtud piisav aeg, et taotleja saaks esitada kõik taotluse põhjendamiseks vajalikud andmed.

Näitaja 33.2. Taotlejal ja tõlgil palutakse teatada, kui isikliku vestluse mis tahes etapis tekib suhtlemisel/mõistmisel probleeme.

Näitaja 33.3. Kogu vestluse ajal kontrollitakse, kas taotleja on õigesti mõistnud põhielementidega seotud küsimusi.

Näitaja 33.4. Taotlejale antakse vestluse ajal võimalus selgitada võimalikke lahknevusi, vasturääkivusi või puuduvaid andmeid.

Näitaja 33.5. Vestluse pidaja kontrollib enne vestluse lõpetamist, et taotlejal ei ole enam midagi lisada.

e) Vestluse lõpetamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 12 lõike 1 punkt a
Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 17

34. NÕUE. Kui vestlust ei salvestata, palutakse taotlejal kinnitada vestluse üleskirjutuse või aruande sisu.

Näitaja 34.1a. Vestluse lõpus antakse taotlejale piisavalt aega üleskirjutuse/aruande ülelugemiseks, sisu kinnitamiseks, märkuste tegemiseks ning/või suuliseks ja/või kirjalikuks selgitamiseks.

VÕI

Näitaja 34.1b. Taotlejale antakse kindel ja mõistlik aeg sisu kinnitamiseks või märkuste esitamiseks ning/või suuliseks ja/või kirjalikuks selgitamiseks enne menetleva ametiasutuse otsust.

Näitaja 34.2. Kõik taotleja täiendavad märkused või selgitused märgitakse üleskirjutusse/aruandesse või lisatakse manusena, sealhulgas see, kui taotleja keeldus sisu kinnitast.

- **Lisamärkus:** kui isiklik vestlus salvestatakse, kontrollitakse vestluse ajal korrapäraselt, et salvesti toimiks. Salvestusseadmete kasutamise üksikasjalikud kirjalikud juhised aitavad vältida teabe kadumaminekut.

35. NÕUE. Taotlejale teatatakse nõuetekohaselt menetluse järgmised etapid.

Näitaja 35.1. Juhtumi ametnik tagab, et taotleja mõistaks menetluse järgmisi etappe.

Hea tava

- Taotlejale teatatakse ligikaudne kuupäev, mil avaldatakse otsus ja ta saab kirjaliku teate.

14. Toimikute haldamise süsteem

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikkel 48
Miinimumnõuete direktiivi artikli 4
lõige 3

36. NÕUE. Kogu juhtumiga seotud teave edastatakse vastutavale juhtumi ametnikule nõuetekohaselt ja õigel ajal, tagamaks, et talle oleks enne isiklikku vestlust ja otsust kättesaadav kogu asjakohane teave.

Näitaja 36.1. Olemas on toimikute haldamise süsteem, mis võimaldab seostada võimalikud (uued) andmed õigesti juhtumi toimikuga, sealhulgas saab süsteemiga kohe leida juhtumi toimiku ja/või tuvastada vastutava juhtumi ametniku.

Näitaja 36.2. Süsteemis on võimalik jälgida, kui kaua aega kulub (uue) teabe saamisest hetkeni, mil see jõuab vastutava juhtumi ametnikuni.

37. NÕUE. Toimikute haldamise süsteemis tagatakse taotleja isikliku toimiku teabe konfidentsiaalsus kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega.

Näitaja 37.1. Juurdepääs isiklikule (nii füüsilisele kui ka elektroonilisele) toimikule on tuvastatav ja jälgitav, tagamaks, et toimikule oleks juurdepääs üksnes asjaomastel teadmismajadusega töötajatel, sealhulgas nendel, kellel on vajadus tutvuda samalaadsete asjaoludega toimikute ja/või otsustega õppeotstarbel.

Näitaja 37.2. Olemas ja kõigile asjakohastele töötajatele kättesaadavad on selged sise-eeskirjad, kuidas vastata riigi õigusaktide kohaselt taotleja, tema pereliikmete või esindajate taotlustele toimikuga tutvuda.

15. Päritoluriigi teave

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 10 lõike 3 punkt b

38. NÕUE. Juhtumi ametnikele on tagatud juurdepääs asjakohasele ja ajakohasele päritoluriigi teabele.

Näitaja 38.1. Võetud on vajalikud tehnilised meetmed, et juhtumi ametnikel oleks juurdepääs riigisisestele päritoluriigi teabe platvormidele ja/või muudele asjakohastele tavategevuseks vajalikele platvormidele või veebilehtedele jms.

Näitaja 38.2. Juhtumi ametnikele on kättesaadav korrapäraselt uuendatav ülevaade konkreetsete varjupaigaküsimuste/-taotluste jaoks asjakohastest päritoluriigi teabeallikatest.

Näitaja 38.3. Olemas on süsteem, mille abil saab juhtumi ametnik hankida olulist teavet ja vajaduse korral uurida päritoluriigi teabega seotud küsimusi täpsemalt.

Näitaja 38.4. Kui avaldatakse uus päritoluriigi teabe aruanne või vastus päringule, edastatakse see taotluste läbivaatamise ja otsuste tegemise eest vastutavatele töötajatele.

Hea tava

- Menetlev ametiasutus on välja töötanud asutusesisese andmebaasi või elektroonilise platvormi, et juhtumi ametnikud saaksid otsida ja kasutada asjakohast päritoluriigi teavet, ning seda uuendatakse korrapäraselt.
- Menetlevas ametiasutuses on olemas päritoluriigi teabe uurimisele spetsialiseerunud töötajad/üksus.

EASO päritoluriigi teabe portaal

EASO päritoluriigi teabe portaal annab juurdepääsu päritoluriigi teabele kasutamiseks kaitse seisundi määramise menetlustes. Portaalis olev päritoluriigi teave on hoolikalt valitud ja mõeldud varjupaigavaldkonna eri spetsialistidele (päritoluriigi teabe otsingu spetsialistid, juhtumi ametnikud, otsustajad ja poliitikakujundajad, juristid, õigusabi andjad ja kohtunikud).

See võimaldab kasutajatel olla kursis päritoluriigi teabega seotud sündmuste ja väljaannetega ning EASO korraldatavate seminaride ja konverentsidega päritoluriigi teabe teemal.

39. NÕUE. Juhtumi ametnikud saavad vajaliku teabe otsimise ja kasutamise koolituse.

Näitaja 39.1. Juhtumi ametnik saab koolituse teemal, kuidas tõhusalt otsida, valida ja arvestada asjakohast päritoluriigi teavet mitmest täpsest allikast.

16. Asjakohaste dokumentide tõlkimine

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 10 lõige 5

40. NÕUE. Olemas on dokumentide tõlkimise eeskirjad ja neid tutvustatakse taotlejatele, näidates selgelt, mida neilt oodatakse ja mida teeb ametiasutus.

Näitaja 40.1. Kui dokumentide tõlkimise kohustus on taotlejal, märgitakse seda teabes, mis antakse taotlejale varjupaigamenetluses enne taotluse esitamist või taotluse esitamisel.

Näitaja 40.2. Kui dokumentide/tõlgete esitamisel on tähtaeg, tuleb taotlejale see selgesti teatada.

Näitaja 40.3. Tõlkimiseks antav aeg on sätestatud eeskirjades, et vältida menetluses tarbetuid viivitusi.

Hea tava

- Kui tõlke esitab ametiasutus, kirjeldatakse üksikasjalikult tõlkimise asjaolusid:
  - menetlevas ametiasutuses päritoluriigi teabe uurimisele spetsialiseerunud töötajad/üksus;
  - viide, mis võimaldab tuvastada tõlkija;
  - tõlke kuupäev;
  - selgitus, kas tõlge on sõnasõnaline või dokumendi kokkuvõte;
  - märge, kui/kus kirjalik dokument ei ole loetav või arusaadav.
- Kui tõlke esitab ametiasutus, võib ametiasutus varjupaigataotlejaga nõu pidades otsustada, mis dokumendid on juhtumi suhtes asjakohased ja vajavad seega tõlkimist.

17. Taotluse kaudne tagasivõtmine

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 12 lõike 1 punkt a
Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 28 lõike 1 punktid a ja b ning lõige 2

41. NÕUE. Olemas on siseprotsess selle tagamiseks, et taotlejat teavitatakse kohustuste täitmata jätmise tagajärgedest ja asjaoludest, mis võivad viia taotluse kaudse tagasivõtmiseni.

Näitaja 41.1. Olulise teabe esitamist nõutakse kirjalikult ja/või suuliselt taotluse esitamise etapis või isikliku vestluse ajal.

Näitaja 41.2. Teave kohustuse kohta teha koostööd ja esitada varjupaigataotluse jaoks olulist teavet peab kirjeldama ka tagajärgi juhul, kui taotleja neid kohustusi ei täida.

Näitaja 41.3. Taotlejale antakse kirjalik kutse isiklikule vestlusele. Kutses täpsustatakse kooskõlas riigisisese õiguse või tavaga selle tagajärgi, kui taotleja ei ilmu isiklikule vestlusele ilma õigeaegse ja põhjendatud selgitusega.

Näitaja 41.4. Kui asjakohane, on taotlejat nõuetekohaselt suuliselt ja/või kirjalikult teavitatud selle tagajärgedest, kui ta hoidub menetlusest kõrvale või lahkub loata elukohast või hoidmiskohast või kui ta ei täida kohale ilmumise kohustust või kohustust teatada aadressi muutumisest.

Hea tava

- Kui taotleja ei ilmu kohale, kontrollitakse aadressi või kontaktandmete hiljutisi muudatusi või võetakse ühendust vastuvõtukeskusega.

42. NÕUE. Olemas on kaitsemeetmed, mida saab võtta enne seda, kui menetlev ametiasutus lõpetab taotluse läbivaatamise või lükkab taotluse tagasi.

Näitaja 42.1. Enne taotluse läbivaatamise lõpetamise või taotluse tagasilükkamise otsuse avaldamist on taotlejale antud võimalus menetleva ametiasutuse määratud mõistliku tähtaja jooksul tõendada, et kohustused jäid täitmata temast mitteolenevatel põhjustel.

Näitaja 42.2. Otsus sisaldab taotleja esitatud kohustuste mittetäitmise põhjenduste analüüsi.

Hea tava

- Olemas on süsteem, mis registreerib taotluse läbivaatamise lõpetamise otsuse kuupäeva.

18. Läbivaatamise võimalikult kiire lõpetamine

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 31 lõiked 2–5

43. NÕUE. Kõik esimese astme varjupaigamenetluse etapid toimuvad põhjendamatute viivitusteta.

Näitaja 43.1. Tähtaegade järgimise tagamiseks on olemas töövoog ja tegevuse selge kirjeldus. Töövoog vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral seda kohandatakse.

Näitaja 43.2. Olemas on sisesuunised, milles märgitakse menetlusetappide eeldatav ajakava.

44. NÕUE. Isiklik vestlus korraldatakse viisil, mis aitab vältida põhjendamatu viivitusi.

Näitaja 44.1. Isikliku vestluse aeg määratakse võimalikult kiiresti (koosõlas riigisisese õigusega) pärast taotluse esitamist ja arvestades 28. nõuet.

Näitaja 44.2. Kui menetleva ametiasutuse tegevuses esineb ettenägematu asjaolusid, võetakse meetmeid selle tagamiseks, et vestlus võiks toimuda võimalikult varsti.

Näitaja 44.3. Isikliku vestluse suulise tõlke keele teadaolevad probleemid leitakse ja lahendatakse enne isiklikku vestlust, et leida asjakohased alternatiivid.

Näitaja 44.4. Kõik vajalikud korraldused menetluse eritagetiste jaoks tehakse aegsasti pärast registreerimist ja enne isiklikku vestlust, sealhulgas vestluse jaoks kõige sobivama aja määramine.

Näitaja 44.5. Kavandatud vestluse edasilükkamine taotleja soovil on riigisiseste õigusaktide kohaselt vastuvõetav üksnes juhul, kui esitatakse kehtiv põhjendus.

45. NÕUE. Menetletavaid juhtumeid jälgitakse hoolikalt ja neid hallatakse nõuetekohaselt.

Näitaja 45.1. Olemas on menetletavate juhtumite järelevalve sisemehhanism, mis jälgib menetlusetappe ja nende kestusi.

Näitaja 45.2. Järelevalve tulemuste alusel võetakse vajalikke meetmeid, et vähendada menetletavate juhtumite arvu.

Hea tava

- Menetletavate juhtumite rühmade kohta kogutakse päritoluriigi teavet ja/või kehtestatakse suunised.
- Prioriseeritakse kaitse andmise / heakskiitmise suurema määraga taotlusi.

19. Otsus

a) Kõigi faktiliste ja õiguslike asjaolude esitamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 11 lõige 2

46. NÕUE. Olemas on kvaliteedi tagamise mehhanism, millega tagatakse, et kõik otsused sisaldavad piisavaid faktilisi ja õiguslikke põhjendusi.

Näitaja 46.1. Juhtumi ametnikule on kättesaadavad abivahendid, mis võimaldavad otsust nõuetekohaselt põhjendada (nt kontroll-loendid, suunised jt).

Näitaja 46.2. Juhtumi ametnikule on kättesaadav(ad) otsuse vorm(id).

Näitaja 46.3. Olemas on kvaliteedikontrolli süsteem, mis võimaldab vestlusi ja otsuseid korrapäraselt läbi vaadata, sealhulgas anda tagasisidet juhtumi ametnikele.

Hea tava

- N-õ nelja silma põhimõttega tagatakse, et enne lõplikku vormistamist tutvuks otsusega ja vaataks selle läbi vähemalt kaks töötajat.
- Koolituseks ja arvestuse pidamiseks peetakse juhtumite andmebaasi või otsuste registrit. See võib sisaldada eri riikides tehtud otsuseid kvaliteedikriteeriumidele vastavate taotluste kohta, mille on läbi vaadanud pädev töörühm või osakond.

EASO kvaliteeditagamise abivahend

Kvaliteeditagamise abivahendi eesmärk on anda ELi liikmesriikidele ja assotsieerunud riikidele kvaliteedi asutusesise hindamise ja tagamise ühisraamistik. See paindlik abivahend muudab varjupaigamenetluse, eelkõige isikliku vestluse ja esimese astme otsuse kvaliteedi hindamise selgeks ja järjepidevaks. Vahendi mõlemat moodulit võib kasutada koos, et rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise üldist kvaliteeti täielikumalt hinnata, või eraldi, kui on vaja keskenduda kahest aspektist ainult ühele.

47. NÕUE. Kui taotleja esitab taotluse oma alaealise lapse nimel, pöörab menetlev ametiasutus erilist tähelepanu võimalikele eriasjaoludele, mis võivad kohalduda lapsele individuaalselt.

Näitaja 47.1. Juhtumi ametnikele antakse asutusesisesed erisuunised, kuidas arvestada saatjaga reisivate laste olukorda.

EASO praktiline juhend lapse parimate huvide kohta varjupaigamenetlustes

Selle **praktilise juhendi** eesmärk on pakkuda riikide pädevatele asutustele suuniseid ja tuge seoses nõutavate tagatiste ja kaitsemeetmetega, millega tagatakse, et varjupaigamenetluses last käsitlevate otsuste tegemisel lähtutakse lapse parimatest huvidest. Juhend koosneb viiest jaotisest: 1) terminite ülevaade; 2) lapse parimate huvide taust ja elemendid; 3) asjakohased tagatised; 4) parimate huvide praktikas hindamise suunised; 5) haavatavus- ja riskinäitajad. Juhendi lõpus on põhjalik kontroll-loend, mis tagab, et vastutavad ametiasutused täidaksid kõik olulised etapid ja arvestaksid neid asjakohaselt lapse parimate huvide hindamisel. Juhendil on mitu lisa, milles on teemakohaste oluliste poliitika- ja suunisdokumentide loetelu ning ülevaade õigusraamistikust, sealhulgas rahvusvahelistest, Euroopa ja ELi õigusaktidest.

b) Otsuse teatamine

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 12 lõike 1 punktid e ja f
Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 19 lõige 1

48. NÕUE. Otsus teatatakse nõuetekohaselt taotlejale.

Näitaja 48.1. Menetlevas ametiasutuses on olemas töövoog, millega tagatakse, et otsus teatatakse taotlejale mõistliku aja jooksul.

49. NÕUE. Taotlejale teatatakse otsus keeles, mida ta mõistab.

Näitaja 49.1a. Kui taotlejale teatatakse otsus postiga, elektrooniliselt või vahendaja kaudu, saadetakse koos otsusega otsusest teavitav dokument keeles, mida taotleja mõistab.

VÕI

Näitaja 49.1b. Kui taotlejale teatatakse otsus isiklikult, teatatakse talle menetluse tulemus keeles, mida ta mõistab.

- **Lisamärkus:** kui taotlejat esindab õigusnõustaja või muu nõustaja, võib otsuse teatada kas õigus- või muule nõustajale või taotlejale.

50. NÕUE. Eitava otsuse⁽⁴⁾ korral esitatakse taotlejale täpne ja üksikasjalik teave, kuidas saab otsust vaidlustada.

Näitaja 50.1. Taotlejale esitatakse kirjalik teave, kuidas eitavat otsust vaidlustada, sealhulgas edasikaebuse hindamise pädevusega kohtu nimetus ja aadress ning riigisisese õiguse alusel kohaldatavad tähtajad eitava otsuse vaidlustamiseks.

- **Lisamärkus:** teavet tuleb anda selges üldkeeles.
- **Lisamärkus:** kirjaoskamatus korral või kui isik ei mõista kirjalikku teavet, tuleb teave esitada suuliselt.

Hea tava

- Kirjalik teave eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta antakse keeles, mida taotleja mõistab. Kui vajalik ja asjakohane, antakse teavet ka suuliselt keeles, mida taotleja mõistab.

Näitaja 50.2. Taotlejale antakse teave edasikaebuse edasilükkava toime kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas taotleda võimaliku määratud väljasaatmise edasilükkamist kooskõlas riigisiseste õigusaktidega.

Näitaja 50.3. Eitava otsuse vaidlustamise võimaluste teave antakse koos eitava otsuse teatega, kui seda teavet ei ole taotlejale antud varem.

- **Lisamärkused:** eitava otsuse vaidlustamise võimaluste teabe võib esitada süstemaatiliselt otsuses või otsusele lisatud eraldi dokumendis.

Näitaja 50.4. Eitava otsuse vaidlustamise võimalustest teavitamisel arvestatakse taotleja erivajadusi.

- **Lisamärkused:** näiteks nägemis- või intellektipuudega inimestele antakse kohandatud teavet.

51. NÕUE. Taotleja soovil selgitatakse talle esimeses astmes tehtud eitava otsuse põhjusi.

Näitaja 51.1. Taotlejal on võimalus pöörduda pädevate ametiasutuste töötajate või muude isikute poole, kes suudavad selgitada eitava otsuse põhjusi üldkeeles.

Hea tava

- Kõikidest otsustest teatavad suuliselt pädevad ametnikud, kes oskavad vastata taotleja küsimustele ja anda teatamise ajal selgitusi.

20. Otsuse viivituse ja selle põhjuste / edasise ajakava teave

Varjupaigamenetluse direktiivi artikli 31 lõige 6

52. NÕUE. Järelevalvesüsteem võimaldab tuvastada juhtumid, kus otsust ei tehta ettenähtud ajal.

Näitaja 52.1. Olemas on süsteem selliste juhtumite jälgimiseks, kus otsust ei saa teha kuue kuu jooksul alates taotluse esitamisest.

53. NÕUE. Taotlejale teatatakse, kui otsust ei ole tehtud kuuekuulise tähtaja jooksul.

Näitaja 53.1. Menetlev ametiasutus teatab taotlejale suuliselt/kirjalikult viivitusest otsuse tegemisel.

Näitaja 53.2. Taotluse korral esitatakse viivituse põhjuste teave suuliselt/kirjalikult.

⁽⁴⁾ Eitav otsus pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundi andmise kohta.

Näitaja 53.3. Olemas on protsess, millega ametiasutus saab kiiresti leida viivituse põhjused.

- **Lisamärkus:** olenevalt liikmesriigi kontekstist tuleb taotlejale anda lisateavet võimalike nõutavate erimeetmete kohta, näiteks taotleja kaardi pikendamine.

21. Erimenetlused

a) Kiirmenetlus

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 31 lõige 8

54. NÕUE. *Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused, on olemas tööprotsess ja suunised eesmärgiga tagada vastavus menetluse kiirendamise alustega.*

Näitaja 54.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.

Näitaja 54.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud õigusaktides kirjeldatud aluste kohaldamise sisesuunised.

Näitaja 54.3. Liikmesriik ei kohalda kiirmenetlust või lõpetab kiirmenetluse kohaldamise, kui menetluse eritagatsi vajavatele taotlejatele ei saa pakkuda piisavat tuge.

Hea tava

- Liikmesriigil on digitaalne järelevalvesüsteem, millega jälgitakse iga taotlust (st menetlusetapp, kestus, tähtajad).

55. NÕUE. *Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused saatjata reisivate laste jaoks, on olemas tööprotsess ja suunised eesmärgiga tagada, et arvestatakse lapse parimaid huve nendes tingimustes.*

Näitaja 55.1. Liikmesriigis on kehtestatud kontrollimehhanism saatjata reisivate laste tuvastamiseks kiirmenetlustes.

Näitaja 55.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud konkreetset sisesuunised, kuidas kohaldada menetluse kiirendamise aluseid saatjata reisiva lapse korral.

Näitaja 55.3. Olemas on kontrollimehhanism eesmärgiga tagada, et kiirmenetlusi ei kohaldataks saatjata reisivate laste suhtes juhtudel, kui kiirmenetluse raamistikus ei ole võimalik pakkuda piisavat tuge erivajaduste täitmiseks.

56. NÕUE. *Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused, on olemas mehhanismid eesmärgiga tagada riigisisises õiguses määratletud tähtaegade järgimine.*

Näitaja 56.1. Liikmesriigi sätestatud mõistlikud tähtajad on lühemad kui kuus kuud, v.a kui riigisisises õiguses on sätestatud teisiti.

Näitaja 56.2. Liikmesriik peab kiirmenetluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.

- **Lisamärkus:** järelevalve võib hõlmata selliste kiirendatud juhtumite arvu, mida ei menetletud tähtaja jooksul, ning kiirmenetluse keskmist kestust (mediaan).

b) Vastuvõetavusmenetlused

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 33 lõige 2
Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 34 lõiked 1 ja 2

57. NÕUE. *Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud vastuvõetavusmenetlused, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et taotluse vastuvõetamatuks pidamiseks oleks olemas nõuetekohane alus.*

Näitaja 57.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.

Näitaja 57.2. Liikmesriigis on koostatud vajalikud õigusaktides määratletud aluste kohaldamise sisesuunised.

Näitaja 57.3. Olemas on tööprotsess, millega kontrollitakse, kas taotleja on juba saanud rahvusvahelise kaitse muus liikmesriigis.

58. NÕUE. *Taotlejatele on tagatud võimalus esitada oma seisukoht vastuvõetavuse aluste kohta.*

Näitaja 58.1. Taotlejale teatatakse, et taotlus vaadatakse läbi vastuvõetavusmenetluse raames, ning põhjendatakse seda.

Näitaja 58.2. Korraldatakse isiklik vestlus, kus küsitakse taotlejalt eriküsimusi seoses vastuvõetamatuse kriteeriumidega, arvestades konkreetseid erandeid korduvtaotluste korral.

59. NÕUE. *Kui taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse korraldab muu asutus kui menetlev ametiasutus, on isiklikku vestlust pidavad töötajad saanud selle ülesande täitmiseks asjakohase koolituse.*

Näitaja 59.1. Töötajad on läbinud riikliku ametiasutuse või EASO korraldatud nõutava põhikoolituse, eelkõige inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse, varjupaigaküsimusi käsitleva liidu õigustiku ja vestlustehnikate teemal.

60. NÕUE. *Kui taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse korraldab muu asutus kui menetlev ametiasutus, on liikmesriigis koostatud taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse pidamise sisesuunised.*

Näitaja 60.1. Vestlussuunised on kättesaadavad asjaomastele töötajatele ja töötajad kohaldavad neid.

c) Korduvtaotlused

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 40 lõiked 1–3
Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 41 lõige 1
Miinimumnõuete direktiivi
artikkel 21

61. NÕUE. *Olemas on protsess eesmärgiga tagada, et korduvtaotluse läbivaatamisel arvestatakse eelmiste taotluste läbivaatamise tulemusi.*

Näitaja 61.1. Korduvtaotluse läbivaatamise eest vastutaval juhtumi ametnikul on juurdepääs eelmiste läbivaatamismenetluste toimikute kõigile elementidele.

62. NÕUE. Olemas on esmase kontrolli menetlus.

Näitaja 62.1. Olemas on sisesuunised selle kohta, mida saab käsitada uute dokumentide või tõenditena, mis oluliselt suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna, v.a kui neid dokumente ja tõendeid on riigisiseses õiguses juba piisavalt kirjeldatud.

Näitaja 62.2. Korraldatakse isiklik vestlus, v.a kui riigisisese õiguse alusel tohib esmase kontrolli teha üksnes kirjaliku taotluse alusel, välja arvatud artikli 40 lõikes 6 osutatud juhtumite korral⁽⁵⁾.

Näitaja 62.3. Liikmesriik teatab taotlejale esmase kontrolli tulemuse.

Näitaja 62.4. Olemas on tööprotsess, millega vaadatakse asjakohast menetlust järgides lisaks läbi vastuvõetavaks peetavad korduvtaotlused.

63. NÕUE. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirangud seoses õigusega jääda korduvtaotluse korral liikmesriigi territooriumile, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.

Näitaja 63.1. Olemas on asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.

Näitaja 63.2. Olemas on sisesuunised iga põhjuse kohta.

Näitaja 63.3. Olemas on meetmed eesmärgiga tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.

d) Menetlused piiril

Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 43 lõiked 1 ja 2
Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 25 lõike 6 punkt b

64. NÕUE. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et piirimenetluse kohaldamiseks oleks olemas nõuetekohane alus.

Näitaja 64.1. Olemas on asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.

Näitaja 64.2. Liikmesriik ei kohalda piirimenetlust või lõpetab piirimenetluse kohaldamise, kui menetluse eritagatise vajavatele taotlejatele ei saa pakkuda piisavat tuge.

65. NÕUE. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused saatjata reisivate laste korral, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et arvestatakse lapse parimaid huve.

Näitaja 65.1. Liikmesriigis on kehtestatud kontrollimehhanism saatjata reisivate laste tuvastamiseks piirimenetluses.

Näitaja 65.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud konkreetsed sisesuunised, kuidas kohaldada iga asjakohast varjupaigamenetluste direktiivi artikli 25 lõike 6 punktis b sätestatud alust saatjata reisivate laste korral.

Näitaja 65.3. Olemas on kontrollimehhanism eesmärgiga tagada, et piirimenetlusi ei kohaldataks saatjata reisivate laste suhtes juhtudel, kui piirimenetluste raamistikus ei ole võimalik pakkuda piisavat tuge nende erivajaduste täitmiseks.

⁽⁵⁾ Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 40 lõige 6: „Käesolevas artiklis osutatud menetlust võib kohaldada ka: a) ülalpeetava suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 7 lõikele 2 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel tehtud taotluse raames, ja/või b) vallalise alaealise suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui tema nimel on artikli 7 lõike 5 punkti c kohaselt esitatud taotlus. Sellistel juhtudel tehakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrolli käigus kindlaks, kas ülalpeetava või vallalise alaealise olukorraga on seotud asjaolusid, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.“

66. NÕUE. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused, on olemas mehhanismid eesmärgiga tagada riigisisises õiguses määratletud tähtaegade järgimine.

Näitaja 66.1. Liikmesriik on riigisisises õiguses sätestanud piirimenetluste mõistlikud tähtajad.

Näitaja 66.2. Liikmesriigi sätestatud mõistlikud tähtajad on lühemad kui neli nädalat.

Näitaja 66.3. Liikmesriik peab piirimenetluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.

Näitaja 66.4. Olemas on meetmed eesmärgiga tagada, et kui taotlust ei ole läbi vaadatud nelja nädala jooksul, lubatakse taotlejal siseneda asjaomase liikmesriigi territooriumile.

e) Eelisjärjekorras läbivaatamine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artikli 31 lõige 7

67. NÕUE. Kui liikmesriigis kohaldatakse taotluste eelisjärjekorras läbivaatamist, on olemas tööprotsessid asjakohaste juhtumite tuvastamiseks ja menetlemiseks asjakohase menetlusega.

Näitaja 67.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.

Näitaja 67.2. Liikmesriik on koostanud vajalikud sisesuunised taotluse eelisjärjekorras läbivaatamise kohta menetluse raames.

Näitaja 67.3. Liikmesriik peab eelisjärjekorras läbi vaadatud taotluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.

Hea tava

- Liikmesriigil on digitaalne järelevalvesüsteem, millega jälgitakse iga taotlust (st menetlusetapp, kestus, tähtajad).

22. Rahvusvahelise kaitse äravõtmine

Varjupaigamenetluste direktiivi
artiklid 44-45

68. NÕUE. Olemas on tööprotsess selliste uute dokumentide või tõendite tuvastamiseks, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.

Näitaja 68.1. Menetlev ametiasutus on kehtestanud koostöömehhanismi teiste riiklike ametiasutuste ja/või teiste liikmesriikidega, et koguda asjakohaseid uusi dokumente või tõendeid, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.

Näitaja 68.2. Olemas on tööprotsessid eesmärgiga tagada, et asjaomastele juhtumi ametnikele oleks kättesaadav täpne, ajakohane ja asjakohane päritoluriigi teave, mis on seotud asjaomaste isikute päritoluriikidega ja hangitud eri allikatest. Sellega tuvastatakse uued dokumendid või tõendid, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.

Näitaja 68.3. Liikmesriigis on olemas mehhanism hindamiseks, kas uued dokumendid või tõendid on piisavad selleks, et alustada isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamist.

69. NÕUE. Olemas on tööprotsess eesmärgiga võimaldada rahvusvahelise kaitse äravõtmise tingimuste järgimist.

Näitaja 69.1. Menetlev ametiasutus on vajaduse korral koostanud sisesuunised, kuidas kohaldada rahvusvahelise kaitse äravõtmise tingimusi, nagu on kirjeldatud miinimumnõuete direktiivis, pöörates erilist tähelepanu varjupaigamenetluse konfidentsiaalsuse üldpõhimõttele.

70. NÕUE. Taotlejale on tagatud võimalus esitada oma seisukoht rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamise suhtes.

Näitaja 70.1. Taotlejale teatatakse kirjalikult, et tema rahvusvahelise kaitse kehtivus on uuesti läbivaatamisel, samuti uutest dokumentidest või tõenditest, millel läbivaatamine põhineb.

Näitaja 70.2a. Korraldatakse isiklik vestlus, kus rahvusvahelise kaitse saajale esitatakse konkreetseid küsimusi uute dokumentide või tõendite kohta.

VÕI

Näitaja 70.2b. Rahvusvahelise kaitse saajal võimaldatakse esitada kirjalikud seisukohad, miks temalt ei peaks rahvusvahelist kaitset ära võtma. Läbivaatav ametiasutus peab neid seisukohti arvestama.

Lisa. Kokkuvõtlik tabel

Tegevusnõuded ja näitajad: varjupaigamenetlus.

JUURDEPÄÄS MENETLUSELE

1. KAITSE SAAMISE SOOVI AVALDAMINE

Nõue	Näitaja
1. Asutused, kes tõenäoliselt võivad saada sooviavaldusi, teadvustavad oma kohustusi ja asutuse töötajad on piisavalt pädevad.	
	<p>1.1 Asjakohaste asutuste tööülesanded ja kohustused on dokumenteeritud.</p> <p>1.2. Piiripunktide ja kinnipidamisasutuste töötajad on saanud vajalikul tasemel koolitust oma tööülesannete ja kohustuste täitmiseks varjupaigamenetluses. See koolitus hõlmab juhendamist, kuidas märgata, et isik võib soovida taotleda rahvusvahelist kaitset, lähtudes muu hulgas Schengeni käsiraamatu artiklist 10 ning EASO ja Frontexi praktilisest juhendist varjupaigamenetlusele juurdepääsu kohta, ning kuidas teavitada isikuid võimalusest taotleda rahvusvahelist kaitset.</p>
2. Sooviavaldusi tõenäoliselt saavate asutuste töötajatel on asjakohased teabematerjalid ja juhised taotlejate teavitamiseks sellest, kus ja kuidas saab rahvusvahelise kaitse taotlust esitada.	
	<p>2.1. Kõikides asjaomastes ametiasutustes on olemas kirjalikud juhised ja teabematerjalid, et töötajad oskaksid selgitada taotlejatele, kus ja kuidas taotlust esitada.</p> <p>2.2. Juhised ja teabematerjalid on sõnastatud asjaomaste ametiasutuste töötajatele arusaadavalt.</p> <p>2.3. Kui isik avaldab soovi kaitse saamiseks ametiasutusele, kes ei ole pädev seda registreerima, selgitatakse taotlejale otsekohe, kuidas ja kus sooviavaldus registreeritakse, sealhulgas tähtsajad pädevale asutusele taotluse esitamisel.</p>
3. Kinnipidamisasutuste ja piiripunktide töötajatel on olemas vahendid, et anda isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, selget teavet, kus ja kuidas taotlus esitatakse.	
	<p>3.1. Isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, antakse kirjalik ja vajaduse korral suuline standardteave võimaluse kohta taotleda rahvusvahelist kaitset.</p> <p>3.2. Teave esitatakse võimalikult kiiresti, tagamaks, et tuvastatud taotlejad saaksid avaldada rahvusvahelise kaitse saamise soovi viivitamata.</p> <p>3.3. Teave võimaluse kohta avaldada rahvusvahelise kaitse saamise soovi on olemas asjakohastes keeltes.</p> <p>3.4. Teave isikutele, kes võivad soovida esitada rahvusvahelise kaitse taotlust, on kohandatud taotleja vanusega/mõistmisvõimega.</p>
4. Vajaduse korral on kättesaadav tasuta suulise tõlke teenus.	
	<p>4.1. Kui menetluses on vaja suulist tõlget, võetakse selle korraldamiseks meetmed kohe, kui vajadus on selgunud.</p>

5. Kinnipidamisasutustes ja piiripunktides on nõustavatel organisatsioonidel ja isikutel ning nende tõlkidel piisav juurdepääs taotlejatele nende abistamiseks.

- 5.1. Juurdepääsu piiratakse liikmesriigi õiguse alusel üksnes siis, kui seda on objektiivselt vaja piiripunkti julgeoleku, avaliku korra või halduskorralduse huvides, kui juurdepääsu ei piirata oluliselt ega muudeta võimatuks.
- 5.2. Kui nõustavate organisatsioonide ja isikute kohalolu kohta on olemas eeskirjad, on need selged ning taotlejale ja/või tema õigusnõustajale või muule nõustajale ja tõlgile kättesaadavad.
- 5.3. Kinnipidamisasutuses viibivatel taotlejatel on võimalus suhelda oma õigusnõustajatega / muude nõustajatega.

6. Nõustavad organisatsioonid ja isikud saavad taotlejatega kohtuda ja rääkida privaatsetl.

- 6.1. Kui on olemas külastusaegade eeskirjad, on lahtiolekuaeg piisavalt pikk, et taotlejatega saaks tulemuslikult kohtuda.
- 6.2. Nõustavad organisatsioonid ja isikud saavad taotlejatega kohtuda kohas ja tingimustes, mis tagavad piisava privaatsuse.

7. Piiripunktides ja kinnipidamisasutustes viibivaid taotlejaid teavitatakse nõustamist pakkuvate organisatsioonide või isikute olemasolust ja neil on võimalus nendega tulemuslikult ühendust võtta.

- 7.1. Taotlejatele on eri keeltes kättesaadav teave, kuidas võtta ühendust asjaomaste nõustavate organisatsioonide ja isikutega.
- 7.2. Taotlejal on võimalik võtta nende organisatsioonide ja isikutega ühendust.

8. Olemas on tagatised, et igaühel on võimalik avaldada enda nimel soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks.

- 8.1. Olukorras, kus liikmesriigi õiguse alusel võib taotleja avaldada soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks ülalpeetavate täisealiste nimel, kontrollivad asutused igalt ülalpeetavalt täisealiselt, kas ta soovib esitada taotluse enda nimel. See teave edastatakse ülalpeetavale täisealisele privaatsetl.
- 8.2. Koolitus asutustele, kes võivad tõenäoliselt saada sooviavaldusi, hõlmab juhendamist seoses sellega, kuidas märgata viiteid, et saatjata reisiv laps võib soovida taotleda rahvusvahelist kaitset, ning kuidas esitada eakohaseid küsimusi.

9. Olemas on tõhus mehhanism, millega tagatakse, et kui saatjata reisiv laps avaldab soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, määratakse talle võimalikult kiiresti esindaja.

- 9.1. Asutused, kes tõenäoliselt võivad saada sooviavaldusi, on saanud juhised selle kohta, kuidas suunata laps pädevate lastekaitseasutuste poole.
- 9.2. Võimalikke kvalifitseeritud esindajaid on piisavalt, et igale saatjata reisivale lapsele saab aegsasti määrata esindaja ja üks esindaja ei pea korruga vastutama liiga paljude juhtumite eest.

2. KAITSE TAOTLEMISE SOOVI REGISTREERIMINE

10. Kui isik avaldab soovi rahvusvahelise kaitse saamiseks, registreeritakse sooviavaldus kohapeal või taotlejaga lepitud viivitamata kokku kohtumine sooviavalduse registreerimiseks järgmise kolme tööpäeva jooksul või järgmise kuue tööpäeva jooksul, kui rahvusvahelise kaitse saamise soov avaldati asutusele, kes ei ole pädev seda registreerima.

	10.1. Olemas on süsteem kohtumiste haldamiseks juhtudel, kus sooviavaldust ei ole võimalik kohapeal registreerida. 10.2. Olemas on tööprotsess, sealhulgas piisaval arvul töötajate ja ressursside olemasolu, millega tagatakse, et registreerimine toimub kolme tööpäeva jooksul või kuue tööpäeva jooksul, kui rahvusvahelise kaitse saamise soov avaldatakse asutusele, kes ei ole pädev seda registreerima.

11. Kaitse taotlemise soov registreeritakse nõuetekohaselt.

	11.1. Taotleja viibib sooviavalduse registreerimise juures, v.a kui riigisiseses õiguses sätestatakse teisiti või kui taotleja ei saa endast mitteolenevatel põhjustel saabuda registreerimiskeskusesse. 11.2. Registreerimine toimub viisil, mis tagab võimalikult suure privaatsuse. 11.3. Registreeritakse iga taotleja isikuandmed, olenemata sellest, kas sooviavaldus esitati otse või kas soovi kaitset taotleda avaldas taotleja ülalpeetavate nimel.

3. TAOTLUSE ESITAMINE

12. Taotlejat teavitatakse tema õigustest ja kohustustest seoses taotluse esitamisega hiljemalt kaitse taotlemise soovi registreerimise ajal.

	12.1. Taotlejale antakse kirjalik teave, kuidas ja kus taotlust esitada, samuti taotluse esitamata jätmise tagajärgede kohta. 12.2. Kirjalikku teavet täiendavad vajaduse korral suulised selgitused, tagamaks, et taotleja mõistaks teavet.

13. Taotlus esitatakse võimalikult kiiresti pärast registreerimist.

	13.1a. Kui riigisiseses õiguses sätestatakse, et taotlus tuleb esitada konkreetsel taotleja täidetaval vormil, antakse vorm taotlejale registreerimisel ja selgitatakse, kuidas edastada vorm menetlevale ametiasutusele. VÕI 13.1b. Kui riigisiseses õiguses sätestatakse, et taotlus tuleb esitada isiklikult ja kindlaksmääratud kohas pärast registreerimist, on olemas süsteem kohtumiste haldamiseks juhtudel, kui taotlust ei saa esitada kohapeal. 13.2. Olemas on järelevalvesüsteem, et jälgida, kui kaua aega on kulunud registreerimisest taotluse esitamiseni.

14. Kui riigisiseses õiguses nõutakse vestlust taotlejaga seoses taotluse esitamisega, tagatakse vajaduse korral suuline tõlge.

	14.1. Suulise tõlke vajadust hinnatakse ja arutatakse enne sellist vestlust või vestluse alguses. 14.2. Tõlke on piisavalt, et võimaldada taotluse õigeaegset esitamist.

15. Kui taotluse esitamise eest vastutab muu ametiasutus kui menetlev ametiasutus, edastatakse juhtumi toimik menetlevale ametiasutusele võimalikult kiiresti pärast taotluse esitamist.

- 15.1.** Olemas on protsess, millega tagatakse, et taotluse toimik edastatakse menetlevale ametiasutusele aegsasti.
- 15.2.** Menetlev ametiasutus jälgib, kui kaua aega kulub taotluse esitamisest toimiku kättesaamiseni.

16. Kui taotleja esitas taotluse ülalpeetava õigus- ja teovõimelise täisealise nimel, küsitakse ülalpeetavalt kirjalikku nõusolekut.

- 16.1.** Ülalpeetavat täisealist teavitatakse eraldi ja kohas, kus on tagatud piisav privaatsus.
- 16.2.** Ülalpeetavaid täisealisi on enne taotluse esitamist või isiklikku vestlust teavitatud tagajärgedest, mis kaasnevad sellega, kui taotlus esitatakse nende nimel, ja õigusest esitada taotlus eraldi.
- 16.3.** Kasutusel on vorm ülalpeetavate täisealiste nõusoleku võtmiseks põhitaotleja taotlusvormist eraldi.
- 16.4.** Ülalpeetavate teavitamisel tagatakse vajaduse korral suuline tõlge.

17. Kõigile taotlejatele antakse dokument, mis tõendab nende seisundit.

- 17.1.** Olemas on süsteem, millega tagatakse, et dokument väljastatakse võimalikult kiiresti pärast kaitse taotlemise soovi registreerimist ja/või hiljemalt kolme tööpäeva jooksul alates taotluse esitamisest.

TAGATISED TAOTLEJALE

4. MENETLUSTAGATISED ERIVAJADUSTEGA TAOTLEJATELE

18. Olemas on protsess erivajaduste tuvastamiseks, hindamiseks ja arvestamiseks mõistliku aja jooksul pärast soovi avaldamist rahvusvahelise kaitse saamiseks ning seda protsessi rakendatakse kogu menetluse jooksul.

- 18.1.** Protsessis kirjeldatakse selgelt, kes vastutab erivajaduste tuvastamise, hindamise ning asjakohase ja piisava arvestamise eest, et spetsiaalseid menetlustagatise vajavad taotlejad saaksid menetluse jooksul kasutada kõiki oma õigusi ja täita kõiki kohustusi.
- 18.2.** Olemas on erivajaduste tuvastamise, hindamise ja arvestamise suunised.

19. Menetluse jooksul erivajaduste tuvastamise, hindamise ja arvestamise protsessi rakendatakse tõhusalt.

- 19.1.** Erivajaduste tuvastamiseks, hindamiseks ja viivitamatuks arvestamiseks eraldatakse piisavad ressursid.
- 19.2.** Erivajaduste esialgne tuvastamine ja hindamine toimub mõistliku aja jooksul, seejuures tagatakse hilisemas etapis ilmnevate erivajaduste asjakohane tuvastamine ja hindamine.
- 19.3.** Kui asjakohane, kaasatakse erivajaduste hindamisel erisikud.
- 19.4.** Vastuvõtuasutuste ja menetlevate ametiasutuste vahel on olemas ja kasutusel teabevahetuskanalid ja koostöö.
- 19.5.** Igal asjakohasel juhul kasutatakse asjakohaselt suunamismehhanisme.

5. TEAVE JA NÕUSTAMINE

20. Olemas on tasuta õigusliku ja menetlusteabe nõudmisel andmise asjakohane ja piisav mehhanism.

- 20.1. Teabe andjate roll ja teabe andmise ajastus on selgelt määratletud.
- 20.2. Selgelt on määratletud, kes vastutab teabe koostamise ja ajakohasena hoidmise eest.
- 20.3. Taotlejaid teavitatakse menetluse etappidest ja kohaldatavatest tähtaegadest.
- 20.4. Taotlejaid teavitatakse õigustest ja kohustustest, sealhulgas kohustusest esitada dokumendid, mida on vaja rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendamisel, ning võimalikest tagajärgedest juhul, kui taotleja ei täida kohustusi ega tee koostööd ametiasutustega.
- 20.5. Menetlusetappide teave esitatakse aegsasti, et taotlejad saaksid kasutada õigusi ja täita kohustusi.

21. Õigusliku ja menetlusteabe esitamise mehhanismi rakendatakse tõhusalt.

- 21.1. Õigus- ja menetlusteabe tõhusaks esitamiseks eraldatakse piisavad ressursid.
- 21.2. Teavet, täpsustusi ja selgitusi esitavatel töötajatel on olemas vajalikud teadmised ja oskused.
- 21.3. Mehhanismi toimimist hinnatakse korrapäraselt.
- 21.4. Mehhanismi võimalikke tõrkeid lahendatakse viivitamata.

22. Tagatakse, et menetluse ja juhtumi teave on taotlejale arusaadav.

- 22.1. Kirjaliku teabe korral esitatakse sõnum selges üldkeeles ning võimaluse korral keeles, mida taotleja mõistab.
- 22.2. Vajaduse korral esitatakse teave ka suuliselt taotlejale mõistetavas keeles.
- 22.3. Suulise teabe korral tagab ametiasutus, et taotleja mõistab esitatud teavet.
- 22.4. Teabe andmisel arvestatakse iga taotleja erivajadusi ja olukorda.

6. ÕIGUS ÕIGUSABILE JA ESINDAMISELE VARJUPAIGAMENETLUSES

23. Taotlejale antakse taotluse korral õigusabi ja esindamise võimaluste teave.

- 23.1. Teabes kirjeldatakse tasuta õigusabi ja esindamise tingimusi ning õigusabi taotlemise menetlust.
- 23.2. Teave sisaldab ülevaadet isikutest, kes võivad riigisisese õiguse kohaselt pakkuda õigusabi ja esindamist.
- 23.3. Teave võimaluse kohta võtta ühendust õigusabi osutajatega esitatakse aegsasti, et taotleja saaks kasutada tõhusa õiguskaitsevahendi õigust.

24. Tasuta õigusabi ja esindamist ei piirata omavoliliselt.

- 24.1. Tasuta õigusabi ja esindamise taotluste menetlemise eeskirjad on selged ja taotlejale kättesaadavad riigisisese õiguse kohaselt.

25. Riigisisese õiguse alusel tegutseval õigusnõustajal või muul nõustajal, kes abistab või esindab taotlejat, on õigeaegne juurdepääs juhtumi toimikus sisalduvale teabele, mille alusel tehakse otsus.

- 25.1. Olemas on eeskirjad, mis reguleerivad juurdepääsu toimikus sisalduvale asjakohasele teabele.
- 25.2. Eeskirjad on selged ja üldsusele kättesaadavad.

7. KOOLITUS JA TUGI

26. Olemas on menetleva ametiasutuse asjaomaste töötajate koolitusprogramm, mis käsitleb varjupaigaküsimustega seotud teadmisi ja oskusi.

- 26.1. Töötajad on läbinud inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse ja pagulasõiguse ning varjupaigaküsimusi käsitleva liidu õigustiku koolituse, sealhulgas konkreetsete õigusnormide ja kohtupraktika kohta.
- 26.2. Eritöötajad saavad koolituse seoses laste ja erivajadustega isikute varjupaigataotluste menetlemisega.
- 26.3. Töötajad on läbinud vestlustehnikate koolituse ning seega omandanud üldteadmised asjaoludest ja kogemustest, mis võivad kahjustada taotleja vestlussuutlikkust.

27. Olemas on asjakohane vajalik tugi töötajatele.

- 27.1. Igale ametnikule tutvustatakse põhjalikult ja aegsasti tema rolli, sealhulgas kohaldatavat käitumisjuhendit.
- 27.2. Põhikoolitus antakse kohe pärast töölevõtmist ja enne seda, kui juhtumi ametnik alustab vestluste pidamist.
- 27.3. Täiendus- ja erikoolitusi korraldatakse regulaarselt ja olenevalt vajadusest.
- 27.4. Töötajad saavad küsida vajaduse korral nõu teatud teemade ekspertidelt, eelkõige seoses meditsiini-, kultuuri-, usu-, laste- ja sooküsimustega.

TAOTLUSE LÄBIVAATAMINE

8. ISIKLIK VESTLUS

28. Isikliku vestluse kutses antakse taotlejale isikliku vestluse kohta otsest, selget ja täpset teavet.

- 28.1. Kirjalikus kutses isiklikule vestlusele on märgitud vähemalt vestluse toimumise kuupäev, kellaeg ja koht.

29. Enne isiklikku vestlust vaadatakse põhjalikult ja võimalikult ulatuslikult läbi juhtumi toimik.

- 29.1. Juhtumi toimik on juhtumi ametnikule kättesaadav aegsasti enne vestlust, et ta saaks vestluseks ette valmistuda.
- 29.2. Kui võimalik, arvestatakse ettevalmistustes kõiki asjaolusid, mis võivad mõjutada vestluse pidamist, sealhulgas seda, kas taotletud on konkreetsest soost küsitlejat ja/või tõlki.
- 29.3. Ettevalmistuses arvestatakse kõiki taotluse hindamise seisukohast olulisi asjaolusid.
- 29.4. Juhtumi ametnik vaatab enne vestlust läbi päritoluriigi teabe, mis on seotud juhtumiga.

30. Isiklik vestlus toimub taotlejale mõistetavas keeles.

- 30.1. Olemas on süsteem, millega tagatakse, et saab kasutada suulist tõlget ja tõlke on piisavalt.
- 30.2. Olemas on süsteem, millega tagatakse, et tõlkidel on olemas nõutavad teadmised ja eksperdikogemused asjakohase suhtluse tagamiseks taotlejaga ja/või dokumentide tõlkimiseks.

31. Vestlusruumid sobivad isiklike vestluste pidamiseks, tagades täieliku konfidentsiaalsuse ja ohutuse.

- 31.1. Olemas on vestlusruumi ettevalmistamise sisesuunised, arvestades eelkõige erivajadustega taotlejaid.
- 31.2. Olemas on erisuunised turvalisuse tagamise ja hädaolukordadele reageerimise kohta vestluse ajal.
- 31.3. Vestlus toimub eraldi ruumis, kus on tagatud taotleja privaatsus.
- 31.4. Olemas on sise-eeskirjad selle tagamiseks, et vestlust ei katkestataks asjata.

32. Vestluse alustamisel selgitatakse taotlejale vestluse eesmärki ja konteksti.

- 32.1. Vestluse pidaja tutvustab taotlejale ennast ja teisi vestlusruumis viibijaid ning selgitab iga kohalolija rolli.
- 32.2. Taotlejale antakse vestluse alustamisel vajalik teave järgmise kohta: vestluse eesmärk, konfidentsiaalsuse põhimõtte, võimalus teha pause, taotleja kohustused, võimalus esitada asjaomased dokumendid ja järgitav menetluskord, sh vestluse salvestamise või dokumenteerimise meetodid.
- 32.3. Pärast isikliku vestluse sissejuhatust kontrollitakse, kas taotleja ja tõlk saavad teineteisest aru.

33. Olemas on nõuetekohase vestluse pidamise tingimused.

- 33.1. Vestluse jaoks on ette nähtud piisav aeg, et taotleja saaks esitada kõik taotluse põhjendamiseks vajalikud andmed.
- 33.2. Taotlejal ja tõlgil palutakse teatada, kui isikliku vestluse mis tahes etapis tekib suhtlemisel/mõistmisel probleeme.
- 33.3. Kogu vestluse ajal kontrollitakse, kas taotleja on õigesti mõistnud põhielementidega seotud küsimusi.
- 33.4. Taotlejale antakse vestluse ajal võimalus selgitada võimalikke lahknevusi, vasturääkivusi või puuduvaid andmeid.
- 33.5. Vestluse pidaja kontrollib enne vestluse lõpetamist, et taotlejal ei ole enam midagi lisada.

34. Kui vestlust ei salvestata, palutakse taotlejal kinnitada vestluse üleskirjutuse või aruande sisu.

- 34.1a. Vestluse lõpus antakse taotlejale piisavalt aega üleskirjutuse/aruande ülelugemiseks, sisu kinnitamiseks, märkuste tegemiseks ning/või suuliseks ja/või kirjalikuks selgitamiseks.
- VÕI
- 34.1b. Taotlejale antakse kindel ja mõistlik aeg sisu kinnitamiseks või märkuste esitamiseks ning/või suuliseks ja/või kirjalikuks selgitamiseks enne menetleva ametiasutuse otsust.
  - 34.2. Kõik taotleja täiendavad märkused või selgitused märgitakse üleskirjutusse/aruandesse või lisatakse manusena, sealhulgas see, kui taotleja keeldus sisu kinnitamast.

35. Taotlejale teatatakse nõuetekohaselt menetluse järgmised etapid.

- 35.1. Juhtumi ametnik tagab, et taotleja mõistaks menetluse järgmisi etappe.

9. TOIMIKUTE HALDAMISE SÜSTEEM

36. Kogu juhtumiga seotud teave edastatakse vastutavale juhtumi ametnikule nõuetekohaselt ja õigel ajal, tagamaks, et talle oleks enne isiklikku vestlust ja otsust kättesaadav kogu asjakohane teave.

	36.1. Olemas on toimikute haldamise süsteem, mis võimaldab seostada võimalikud (uued) andmed õigesti juhtumi toimikuga, sealhulgas saab süsteemiga kohe leida juhtumi toimiku ja/või tuvastada vastutava juhtumi ametniku. 36.2. Süsteemis on võimalik jälgida, kui kaua aega kulub (uue) teabe saamisest hetkeni, mil see jõuab vastutava juhtumi ametnikuni.

37. Toimikute haldamise süsteemis tagatakse taotleja isikliku toimiku teabe konfidentsiaalsus kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega.

	37.1. Juurdepääs isiklikule (nii füüsilisele kui ka elektroonilisele) toimikule on tuvastatav ja jälgitav, tagamaks, et toimikule oleks juurdepääs üksnes asjaomastel teadmisisvajadusega töötajatel, sealhulgas nendel, kellel on vajadus tutvuda samalaadsete asjaoludega toimikute ja/või otsustega õppeotstarbel. 37.2. Olemas ja kõigile asjakohastele töötajatele kättesaadavad on selged sise-eeskirjad, kuidas vastata riigi õigusaktide kohaselt taotleja, tema pereliikmete või esindajate taotlustele toimikuga tutvuda.

10. PÄRITOLURIIGI TEAVE

38. Juhtumi ametnikele on tagatud juurdepääs asjakohasele ja ajakohasele päritoluriigi teabele.

	38.1. Võetud on vajalikud tehnilised meetmed, et juhtumi ametnikel oleks juurdepääs riigisisestele päritoluriigi teabe platvormidele ja/või muudele asjakohastele tavategevuseks vajalikele platvormidele või veebilehtedele jms. 38.2. Juhtumi ametnikele on kättesaadav korrapäraselt uuendatav ülevaade konkreetsete varjupaigaküsimuste/-taotluste jaoks asjakohastest päritoluriigi teabe allikatest. 38.3. Olemas on süsteem, mille abil saab juhtumi ametnik hankida olulist teavet ja vajaduse korral uurida päritoluriigi teabega seotud küsimusi täpsemalt. 38.4. Kui avaldatakse uus päritoluriigi teabe aruanne või vastus päringule, edastatakse see taotluste läbivaatamise ja otsuste tegemise eest vastutavatele töötajatele.

39. Juhtumi ametnikud saavad vajaliku teabe otsimise ja kasutamise koolituse.

	39.1. Juhtumi ametnik saab koolituse teemal, kuidas tõhusalt otsida, valida ja arvestada asjakohast päritoluriigi teavet mitmest täpsest allikast.

11. ASJAKOHASTE DOKUMENTIDE TÕLKIMINE

40. Olemas on dokumentide tõlkimise eeskirjad ja neid tutvustatakse taotlejatele, näidates selgelt, mida neilt oodatakse ja mida teeb ametiasutus.

	40.1. Kui dokumentide tõlkimise kohustus on taotlejal, märgitakse seda teabes, mis antakse taotlejale varjupaigamenetluses enne taotluse esitamist või taotluse esitamisel. 40.2. Kui dokumentide/tõlgete esitamisel on tähtaeg, tuleb taotlejale see selgesti teatada. 40.3. Tõlkimiseks antav aeg on sätestatud eeskirjades, et vältida menetluses tarbetuid viivitusi.

12. TAOTLUSE KAUDNE TAGASIVÕTMINE

41. Olemas on siseprotsess selle tagamiseks, et taotlejat teavitatakse kohustuste täitmata jätmise tagajärgedest ja asjaoludest, mis võivad viia taotluse kaudse tagasivõtmiseni.

	41.1. Olulise teabe esitamist nõutakse kirjalikult ja/või suuliselt taotluse esitamise etapis või isikliku vestluse ajal. 41.2. Teave kohustuse kohta teha koostööd ja esitada varjupaigataotluse jaoks olulist teavet peab kirjeldama ka tagajärgi juhul, kui taotleja neid kohustusi ei täida. 41.3. Taotlejale antakse kirjalik kutse isiklikule vestlusele. Kutses täpsustatakse kooskõlas riigisisese õiguse või tavaga selle tagajärgi, kui taotleja ei ilmu isiklikule vestlusele ilma õigeaegse ja põhjendatud selgitusega. 41.4. Kui asjakohane, on taotlejat nõuetekohaselt suuliselt ja/või kirjalikult teavitatud selle tagajärgedest, kui ta hoidub menetlusest kõrvale või lahkub loata elukohast või hoidmiskohast või kui ta ei täida kohale ilmumise kohustust või kohustust teatada aadressi muutumisest.

42. Olemas on kaitsemeetmed, mida saab võtta enne seda, kui menetlev ametiasutus lõpetab taotluse läbivaatamise või lükkab taotluse tagasi.

	42.1. Enne taotluse läbivaatamise lõpetamise või taotluse tagasilükkamise otsuse avaldamist on taotlejale antud võimalus menetleva ametiasutuse määratud mõistliku tähtaja jooksul tõendada, et kohustused jäid täitmata temast mitteolenevatel põhjustel. 42.2. Otsus sisaldab taotleja esitatud kohustuste mittetäitmise põhjenduste analüüsi.

13. LÄBIVAATAMISE VÕIMALIKULT KIIRE LÕPETAMINE

43. Kõik esimese astme varjupaigamenetluse etapid toimuvad põhjendamatute viivitusteta.	
	<p>43.1. Tähtaegade järgimise tagamiseks on olemas töövoog ja tegevuse selge kirjeldus. Töövoog vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral seda kohandatakse.</p> <p>43.2. Olemas on sisesuunised, milles märgitakse menetlusetappide eeldatav ajakava.</p>
44. Isiklik vestlus korraldatakse viisil, mis aitab vältida põhjendamatuid viivitusi.	
	<p>44.1. Isikliku vestluse aeg määratakse võimalikult kiiresti (kooskõlas riigisisese õigusega) pärast taotluse esitamist ja arvestades 28. nõuet.</p> <p>44.2. Kui menetleva ametiasutuse tegevuses esineb ettenägematuid asjaolusid, võetakse meetmeid selle tagamiseks, et vestlus võiks toimuda võimalikult varsti.</p> <p>44.3. Isikliku vestluse suulise tõlke keele teadaolevad probleemid leitakse ja lahendatakse enne isiklikku vestlust, et leida asjakohased alternatiivid.</p> <p>44.4. Kõik vajalikud korraldused menetluse eritagetiste jaoks tehakse aegsasti pärast registreerimist ja enne isiklikku vestlust, sealhulgas vestluse jaoks kõige sobivama aja määramine.</p> <p>44.5. Kavandatud vestluse edasilükkamine taotleja soovil on riigisiseste õigusaktide kohaselt vastuvõetav üksnes juhul, kui esitatakse kehtiv põhjendus.</p>
45. Menetletavaid juhtumeid jälgitakse hoolikalt ja neid hallatakse nõuetekohaselt.	
	<p>45.1. Olemas on menetletavate juhtumite järelevalve sisemehhanism, mis jälgib menetlusetappe ja nende kestusi.</p> <p>45.2. Järelevalve tulemuste alusel võetakse vajalikke meetmeid, et vähendada menetletavate juhtumite arvu.</p>

14. OTSUS

46. Olemas on kvaliteedi tagamise mehhanism, millega tagatakse, et kõik otsused sisaldavad piisavaid faktilisi ja õiguslikke põhjendusi.	
	<p>46.1. Juhtumi ametnikule on kättesaadavad abivahendid, mis võimaldavad otsust nõuetekohaselt põhjendada (nt kontroll-loendid, suunised jt).</p> <p>46.2. Juhtumi ametnikule on kättesaadav(ad) otsuse vorm(id).</p> <p>46.3. Olemas on kvaliteedikontrolli süsteem, mis võimaldab vestlusi ja otsuseid korrapäraselt läbi vaadata, sealhulgas anda tagasisidet juhtumi ametnikele.</p>
47. Kui taotleja esitab taotluse oma alaealise lapse nimel, pöörab menetlev ametiasutus erilist tähelepanu võimalikele eriasjaoludele, mis võivad kohalduda lapsele individuaalselt.	
	<p>47.1. Juhtumi ametnikele antakse asutusesisesed erisuunised, kuidas arvestada saatjaga reisivate laste olukorda.</p>
48. Otsus teatatakse nõuetekohaselt taotlejale.	
	<p>48.1. Menetlevas ametiasutuses on olemas töövoog, millega tagatakse, et otsus teatatakse taotlejale mõistliku aja jooksul.</p>

49. Taotlejale teatatakse otsus keeles, mida ta mõistab.	
	<p>49.1a. Kui taotlejale teatatakse otsus postiga, elektrooniliselt või vahendaja kaudu, saadetakse koos otsusega otsusest teavitav dokument keeles, mida taotleja mõistab.</p> <p>VÕI</p> <p>49.1b. Kui taotlejale teatatakse otsus isiklikult, teatatakse talle menetluse tulemus keeles, mida ta mõistab.</p>
50. Eitava otsuse^(*) korral esitatakse taotlejale täpne ja üksikasjalik teave, kuidas saab otsust vaidlustada.	
	<p>50.1. Taotlejale esitatakse kirjalik teave, kuidas eivat otsust vaidlustada, sealhulgas edasikaebuse hindamise pädevusega kohtu nimetus ja aadress ning riigisisese õiguse alusel kohaldatavad tähtajad eitava otsuse vaidlustamiseks.</p> <p>50.2. Taotlejale antakse teave edasikaebuse edasilükkava toime kohta, sealhulgas selle kohta, kuidas taotleda võimaliku määratud väljasaatmise edasilükkamist kooskõlas riigisiseste õigusaktidega.</p> <p>50.3. Eitava otsuse vaidlustamise võimaluste teave antakse koos eitava otsuse teatega, kui seda teavet ei ole taotlejale antud varem.</p> <p>50.4. Eitava otsuse vaidlustamise võimalustest teavitamisel arvestatakse taotleja erivajadusi.</p>
51. Taotleja soovil selgitatakse talle esimeses astmes tehtud eitava otsuse põhjusi.	
	<p>51.1. Taotlejal on võimalus pöörduda pädevate ametiasutuste töötajate või muude isikute poole, kes suudavad selgitada eitava otsuse põhjusi üldkeeles.</p>

15. OTSUSE VIIVITUSE JA SELLE PÕHJUSTE / EDASISE AJAKAVA TEAVE

52. Järelevalvesüsteem võimaldab tuvastada juhtumid, kus otsust ei tehta ettenähtud ajal.	
	<p>52.1. Olemas on süsteem selliste juhtumite jälgimiseks, kus otsust ei saa teha kuue kuu jooksul alates taotluse esitamisest.</p>
53. Taotlejale teatatakse, kui otsust ei ole tehtud kuuekuulise tähtaja jooksul.	
	<p>53.1. Menetlev ametiasutus teatab taotlejale suuliselt/kirjalikult viivitusest otsuse tegemisel.</p> <p>53.2. Taotluse korral esitatakse viivituse põhjuste teave suuliselt/kirjalikult.</p> <p>53.3. Olemas on protsess, millega ametiasutus saab kiiresti leida viivituse põhjused.</p>

(*) Eitav otsus pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundi andmise kohta.

16. ERIMENETLUSED

54. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused, on olemas tööprotsess ja suunised eesmärgiga tagada vastavus menetluse kiirendamise alustega.

- 54.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.
- 54.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud õigusaktides kirjeldatud aluste kohaldamise sisesuunised.
- 54.3. Liikmesriik ei kohalda kiirmenetlust või lõpetab kiirmenetluse kohaldamise, kui menetluse eritagatise vajavatele taotlejatele ei saa pakkuda piisavat tuge.

55. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused saatjata reisivate laste jaoks, on olemas tööprotsess ja suunised eesmärgiga tagada, et arvestatakse lapse parimaid huve nendes tingimustes.

- 55.1. Liikmesriigis on kehtestatud kontrollimehhanism saatjata reisivate laste tuvastamiseks kiirmenetlustes.
- 55.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud konkreetsed sisesuunised, kuidas kohaldada menetluse kiirendamise aluseid saatjata reisiva lapse korral.
- 55.3. Olemas on kontrollimehhanism eesmärgiga tagada, et kiirmenetlusi ei kohaldataks saatjata reisivate laste suhtes juhtudel, kui kiirmenetluse raamistikus ei ole võimalik pakkuda piisavat tuge erivajaduste täitmiseks.

56. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud kiirmenetlused, on olemas mehhanismid eesmärgiga tagada riigisiseses õiguses määratletud tähtaegade järgimine.

- 56.1. Liikmesriigi sätestatud mõistlikud tähtajad on lühemad kui kuus kuud, v.a kui riigisiseses õiguses on sätestatud teisiti.
- 56.2. Liikmesriik peab kiirmenetluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.

57. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud vastuvõetavusmenetlused, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et taotluse vastuvõetamatuks pidamiseks oleks olemas nõuetekohane alus.

- 57.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.
- 57.2. Liikmesriigis on koostatud vajalikud õigusaktides määratletud aluste kohaldamise sisesuunised.
- 57.3. Olemas on tööprotsess, millega kontrollitakse, kas taotleja on juba saanud rahvusvahelise kaitse muus liikmesriigis.

58. Taotlejatele on tagatud võimalus esitada oma seisukoht vastuvõetavuse aluste kohta.

- 58.1. Taotlejale teatatakse, et taotlus vaadatakse läbi vastuvõetavusmenetluse raames, ning põhjendatakse seda.
- 58.2. Korraldatakse isiklik vestlus, kus küsitakse taotlejalt eriküsimusi seoses vastuvõetamatuse kriteeriumidega, arvestades konkreetseid erandeid korduvtaotluste korral.

59. Kui taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse korraldab muu asutus kui menetlev ametiasutus, on isiklikku vestlust pidavad töötajad saanud selle ülesande täitmiseks asjakohase koolituse.

- 59.1. Töötajad on läbinud riikliku ametiasutuse või EASO korraldatud nõutava põhikoolituse, eelkõige inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õiguse, varjupaigaküsimusi käsitleva liidu õigustiku ja vestlustehnikate teemal.

60. Kui taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse korraldab muu asutus kui menetlev ametiasutus, on liikmesriigis koostatud taotluse vastuvõetavust käsitleva isikliku vestluse pidamise sisesuunised.	
	60.1. Vestlussuunised on kättesaadavad asjaomastele töötajatele ja töötajad kohaldavad neid.
61. Olemas on protsess eesmärgiga tagada, et korduvtaotluse läbivaatamisel arvestatakse eelmiste taotluste läbivaatamise tulemusi.	
	61.1. Korduvtaotluse läbivaatamise eest vastutaval juhtumi ametnikul on juurdepääs eelmiste läbivaatamismenetluste toimikute kõigile elementidele.
62. Olemas on esmase kontrolli menetlus.	
	62.1. Olemas on sisesuunised selle kohta, mida saab käsitada uute dokumentide või tõenditena, mis oluliselt suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna, v.a kui neid dokumente ja tõendeid on riigisiseses õiguses juba piisavalt kirjeldatud.
	62.2. Korraldatakse isiklik vestlus, v.a kui riigisisese õiguse alusel tohib esmase kontrolli teha üksnes kirjaliku taotluse alusel, välja arvatud artikli 40 lõikes 6 osutatud juhtumite korral(?).
	62.3. Liikmesriik teatab taotlejale esmase kontrolli tulemuse.
	62.4. Olemas on tööprotsess, millega vaadatakse asjakohast menetlust järgides lisaks läbi vastuvõetavaks peetavad korduvtaotlused.
63. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirangud seoses õigusega jääda korduvtaotluse korral liikmesriigi territooriumile, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.	
	63.1. Olemas on asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.
	63.2. Olemas on sisesuunised iga põhjuse kohta.
	63.3. Olemas on meetmed eesmärgiga tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.
64. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et piirimenetluse kohaldamiseks oleks olemas nõuetekohane alus.	
	64.1. Olemas on asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.
	64.2. Liikmesriik ei kohalda piirimenetlust või lõpetab piirimenetluse kohaldamise, kui menetluse eritagatise vajavatele taotlejatele ei saa pakkuda piisavat tuge.
65. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused saatjata reisivate laste korral, on olemas tööprotsess eesmärgiga tagada, et arvestatakse lapse parimaid huve.	
	65.1. Liikmesriigis on kehtestatud kontrollimehhanism saatjata reisivate laste tuvastamiseks piirimenetluses.
	65.2. Vajaduse korral on liikmesriik koostanud konkreetsed sisesuunised, kuidas kohaldada iga asjakohast varjupaigamenetluste direktiivi artikli 25 lõike 6 punktis b sätestatud alust saatjata reisivate laste korral.
	65.3. Olemas on kontrollimehhanism eesmärgiga tagada, et piirimenetlusi ei kohaldataks saatjata reisivate laste suhtes juhtudel, kui piirimenetluste raamistikus ei ole võimalik pakkuda piisavat tuge nende erivajaduste täitmiseks.

(?) Varjupaigamenetluste direktiivi artikli 40 lõige 6: „Käesolevas artiklis osutatud menetlust võib kohaldada ka: a) ülalpeetava suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 7 lõikele 2 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel tehtud taotluse raames, ja/või b) vallalise alaealise suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui tema nimel on artikli 7 lõike 5 punkti c kohaselt esitatud taotlus. Sellistel juhtudel tehakse käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrolli käigus kindlaks, kas ülalpeetava või vallalise alaealise olukorraga on seotud asjaolusid, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.“

66. Kui liikmesriigi varjupaigaõigusaktidega on kehtestatud piirimenetlused, on olemas mehhanismid eesmärgiga tagada riigisiseses õiguses määratletud tähtaegade järgimine.

- 66.1. Liikmesriik on riigisiseses õiguses sätestanud piirimenetluste mõistlikud tähtajad.
- 66.2. Liikmesriigi sätestatud mõistlikud tähtajad on lühemad kui neli nädalat.
- 66.3. Liikmesriik peab piirimenetluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.
- 66.4. Olemas on meetmed eesmärgiga tagada, et kui taotlust ei ole läbi vaadatud nelja nädala jooksul, lubatakse taotlejal siseneda asjaomase liikmesriigi territooriumile.

67. Kui liikmesriigis kohaldatakse taotluste eelisjärjekorras läbivaatamist, on olemas tööprotsessid asjakohaste juhtumite tuvastamiseks ja menetlemiseks asjakohase menetlusega.

- 67.1. Liikmesriigis on olemas asjakohaste juhtumite tuvastamise kontrollimehhanism.
- 67.2. Liikmesriik on koostanud vajalikud sisesuunised taotluse eelisjärjekorras läbivaatamise kohta menetluse raames.
- 67.3. Liikmesriik peab eelisjärjekorras läbi vaadatud taotluste täitmisaegade arvestust ja teeb nende järelevalvet.

17. RAHVUSVAHELISE KAITSE ÄRAVÕTMINE

68. Olemas on tööprotsess selliste uute dokumentide või tõendite tuvastamiseks, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.

- 68.1. Menetlev ametiasutus on kehtestanud koostöömehhanismi teiste riiklike ametiasutuste ja/või teiste liikmesriikidega, et koguda asjakohaseid uusi dokumente või tõendeid, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.
- 68.2. Olemas on tööprotsessid eesmärgiga tagada, et asjaomastele juhtumi ametnikele oleks kättesaadav täpne, ajakohane ja asjakohane päritoluriigi teave, mis on seotud asjaomaste isikute päritoluriikidega ja hangitud eri allikatest. Sellega tuvastatakse uued dokumendid või tõendid, mille tõttu võib olla vaja uuesti läbi vaadata isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivus.
- 68.3. Liikmesriigis on olemas mehhanism hindamiseks, kas uued dokumendid või tõendid on piisavad selleks, et alustada isikule antud rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamist.

69. Olemas on tööprotsess eesmärgiga võimaldada rahvusvahelise kaitse äravõtmise tingimuste järgimist.

- 69.1. Menetlev ametiasutus on vajaduse korral koostanud sisesuunised, kuidas kohaldada rahvusvahelise kaitse äravõtmise tingimusi, nagu on kirjeldatud miinimumnõuete direktiivis, pöörates erilist tähelepanu varjupaigamenetluse konfidentsiaalsuse üldpõhimõttele.

70. Taotlejale on tagatud võimalus esitada oma seisukoht rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamise suhtes.

	70.1. Taotlejale teatatakse kirjalikult, et tema rahvusvahelise kaitse kehtivus on uuesti läbivaatamisel, samuti uutest dokumentidest või tõenditest, millel läbivaatamine põhineb. 70.2a. Korraldatakse isiklik vestlus, kus rahvusvahelise kaitse saajale esitatakse konkreetseid küsimusi uute dokumentide või tõendite kohta. VÕI 70.2b. Rahvusvahelise kaitse saajal võimaldatakse esitada kirjalikud seisukohad, miks temalt ei peaks rahvusvahelist kaitset ära võtma. Läbivaatav ametiasutus peab neid seisukohti arvestama.

Võtke ühendust ELiga

Isiklikult

Üle kogu Euroopa Liidu on sadu Europe Directi teabekeskusi. Lähima keskuse aadressi leiate aadressilt https://europa.eu/european-union/contact_et

Telefoni või e-postiga

Europe Direct on teabeteenistus, mis aitab leida vastuseid küsimustele Euroopa Liidu kohta. Selle teabeteenistusega saab ühendust:

- tasuta telefoninumbri: 00 800 6 7 8 9 10 11 (mõni operaator võib nende kõnede eest tasu võtta),
- tavanumbri: +32 22999696 või
- e-postiga: https://europa.eu/european-union/contact_et

Teabe leidmine ELi kohta

Internet

Teave Euroopa Liidu kohta on kõigis ELi ametlikes keeltes Europa veebilehel: https://europa.eu/european-union/index_et

ELi väljaanded

Tasuta ja tasulisi ELi väljaandeid saab alla laadida või tellida aadressil <https://publications.europa.eu/et/publications> Tasuta väljaandeid saab mitmes eksemplaris Europe Directi või kohaliku teabekeskuse kaudu (vt https://europa.eu/european-union/contact_et).

ELi õigus ja seotud dokumendid

ELi õigusteave, sh kõik ELi õigusaktid alates aastast 1952 kõigis ametlikes keeltes, on avaldatud veebilehel EUR-Lex aadressil <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>

ELi avatud andmed

ELi avatud andmete portaal (<http://data.europa.eu/euodp/et>) annab juurdepääsu ELi andmekogudele. Andmeid tohib alla laadida ja kasutada ärilistel ja mitteärilistel eesmärkidel tasuta.

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus